№ 2
Yarım
ay

15 Günden 15 Güne

BİR ÇOCUK ÖLÜSÜNÜN BAŞINDAN GEÇENLER

Geçenlerde gazetelerden birinde o- ıdum. Zeytinburnunda bilmem neci ddık'ın karısı bayan bilmem ne, bir cuk doğurmuş.

— Canım!. diyeceksiniz, çocuk doğu- n sade Zeytinburnunda bilmem neci ddık'ın karısı, Bayan bilmem ne mi ki? Değil, hakkınız var. Hem de yer- n göge kadar. Bayanlarımız sağ, var, ır olsunlar; nüfusumuzu arttırmak yo- nda biribirlerile yarıştalar. Hele Pa- şte bulunan bilmem hangi Bayın aya, geliri çok çocuklu analara verilecek r bina koymasından sonra, bu yarış ütün bütün hızlandı. Fakat şu Zeytin- rnundaki bilmem neci Sıddık'ın rısı, Bayan bilmem nenin çocuğu i doğmuş!..

Siz; lâfa başladığım zaman olduğu bi, itirazda acele davranırsanız, bunda bir fevkalâdelik bulmayacaksınız.

—A efendim!.. diyeceksiniz, dünya- göz açmadan toprağa giren ilk yavru eytinburnundaki bilmem neci Sıddık'- karısı, Bayan bilmem nenin çocuğu ğil a!..

Bu bakımdan, bu sözlerinizde de klı görülürsünüz. Hakikaten Zeytinbu- nlu Sıddık'ın karısı Bayan bilmem nin, ne çocuk doğurmasında, ne de bu cuğun dünyaya ölü çıkmasında şa- acak birşey yok. Fakat işin bundan esi var.

Bu cansız yavrunun minimini ce- tciği, ahiret yolcularının kılığına so- ulup ta tabuta sokulmadan, toprağa mülmeden, Kazanovaya taş çıkaracak ıceralar geçirmiş.

Zira Zeytinburunlu Sıddık karısı ıyan bilmem ne, ölü çocuğunun gö- ilmesine razı olmamış:

— Olmaz, demiş, olamaz... Çocuğu- un ölümünden Ebe Binnaz mes'ul- r. Almadı karnımdan çünkü. Bu eydana çıkmadan toprağa veremem n yavrucuğumu!

Bu iddia önünde imamlar el bağ- aslar. Ceset karakola götürülmüş, karakoldan polis merkezine gönderilmiş. Polis merkezinden müddeiumumiliğe getirilmiş, müddeiumumilikten de Morga havale olunmuş.

Sonra bu körpe et yığıncağı, bu uzun yolculuklara dayanıp ta, dağılmadan oradan nereye, nerelere götürüldü?.. Bilmiyorum, zira bunu elime geçen gazete yazmıyor. Belki benim gibi o da bilmiyor!.. Belki de bir roman tefrikası gibi, karilerde merak uyandırmak için, bu seyahati kasten en meraklı yerinde kesiyor. Bu, bir gazetenin zabıta haberleri arasına karıştırılan yarım, eksik haber beni nedense düşündürüyor.

Çocuğun anası iddiasında haklı mıdır? Bilmiyorum! Tıbbı adlî doktorları, bu yavrunun, ebe Binnaz tarafından alınmadığı için öldüğünü anlayabilirler mi? Zannetmiyorum!

Böyle bir vaziyette yapılması lâzım gelen muamele: bu bir avuç et yığınının böyle elden ele, oradan oraya dolaştırılması mıdır ? Bu muamele kanunî ise makul ve insanî midir?

İtiraf edeyim, ben kara cahil bir adamım. Ve yemin ederim ki bunları da, böyle ince şeyleri de bilmiyorum!

— E, bilmediğin bu ince, derin, ilmi, kanunî işlere ne diye burnunu sokuyorsun?.. sudan mevzular neyine yetmiyor? diyeceksiniz.

Aziz okuyucularım!.. Yazımın başından beri, her satırda size kocaman hak verdim. Fakat bu son itham ınızı müsadenizle yersiz buluyorum.

— Neden mi?

Gayet basit. Benim boş kafamın köşesinde kulağında küpe gibi kalmış birkaç atasözü, büyük sözü vardır. Ben, büyük sözü dinlemediğim için yazıcılığa düştüğüm gündenberi, büyük sözü dinlemeğe başladım. Onlardan bilmem ki hangisi :

— Kişi noksanını bilmek kadar irfan olamaz! demiş;

İşte ben, yukarıdaki satırları noksanlarımı bildiğimi anlatmak için yazdım. Görüyorsunuz ki ben, birçok şeyleri bilmediğimi biliyorum. Fakat bununla da kalmıyorum, neleri bilmediğimi sırası gelince böyle açıkca yazmaktan da çekinmiyorum.

Sorarım size: "Benim irfanım şeddeli sayılmaz mı?..

Bu Sayıdaki Yazılardan Bazıları

Şerbetli insanlar ülkesinden gelen adam

Günah gönüllüleri (Roman)

Holivut komşularım

Bir hastabakıcı hemşirenin hatıraları

Tahiti sevdalıları

Timsahla boğuşan adam

Bir kurt masalı

Yemende son Osmanlı saltanatı

Doktor Rifat öldü

Amerikayı kim keşfetti? Kristof Kolomb mu ?

Habeş ülkesi

Gülünç cemiyetler

Minareden bir müezzini attılar

Bilmece

Civardaki kabilelerden, satılma[k]
5000 den fazla yılan gelmişti. [...]
bunları yere bıraktı. Birer birer ö[...]
başladı.

— Kalola, şerbetli insanlar ül[...]
imparatorudur. O herşeyi bilir, [...]
okadar büyüktür ki, o geçerken [...]
bile başını eğer....

Şerbetli İnsanlar Ülkesinden Gelen Adam

Afrikanın en esrarengiz mıntakasına kadar giren bir seyyah, ilmin bilmediği ilâçları nasıl bulduğunu, yılan avlarını, korkunç, acaip maceralarını anlatıyor.

Haftalardan beri Tangankanın şimalinde yılan arıyordum. Epeyce kobra, piton, vesaire yakalamıştım. Bu kadar yılan adî bir seyyah için kâfi idi. Fakat beni tatmin etmiyordu.

Bulunduğumuz yerde o kadar yılan yoktu, yahut biz bulamıyorduk. Kafilemizin reisi Vaşington Hayvanat Müzesi müdürü Mister Villiam Mann, birçok kuş, hayvan yakaladığım halde, gayet az yılan yakalamış olmama hayret ediyordu.

Hakikaten acaba niçin fazla yılan yakalayamamıştım? Yanımdaki zenciler bana bircok hayvanların yakalanmasında yardım ettikleri halde, yılan görünce geriye kaçıyorlardı. Her halde yılandan korkuyorlardı, diyordum.

Yavaş yavaş anladım ki, bu adamlar yalnız yılandan değil (şerbetli adamlardan)da korkuyorlardı. Sonra anladım ki, o havalide yılanları yalnız bu şerbetli adamlar öldürebilirlermiş.

Adamlarımdan birine bunun nicin böyle olduğunu, ve bu adamların nerede oturduğunu sorduğum zaman, omuzlarını silkerek: "bilmediğini,, söyledi.

Yılan, birçok ibtidaî kabile imanlarının bir semboli olduğuna göre, bu şerbetlilerin bir nevi büyücülükle iştigal ettiklerini tahmin ediyordum.

Mister Mann'a bir mektup yazdım, bunların oturduğu yeri bilip bilmediğini sordum, eğer biliyorsa beraberce oraya gitmemizi rica ettim.

Yazdığım bu mektup henüz masanın üzerinde, "göndereyim mi, gö[nder]miyeyim mi?,, diye düşünüyor[dum]. Birdenbire aklıma bir fikir geldi: "[...] Mister Mann'a soracağıma, Wan[...]vezi'nin kabile reisi olan Sultan S[...] sormalıydım,, dedim. Önce onu gör[...]

...lerden, satılma...
...lan gelmişti. ...
...tı. Birer birer ö...

...etli insanlar ...
... herşeyi bilir, ...
...ki, o geçerken ...
...şını eğer....

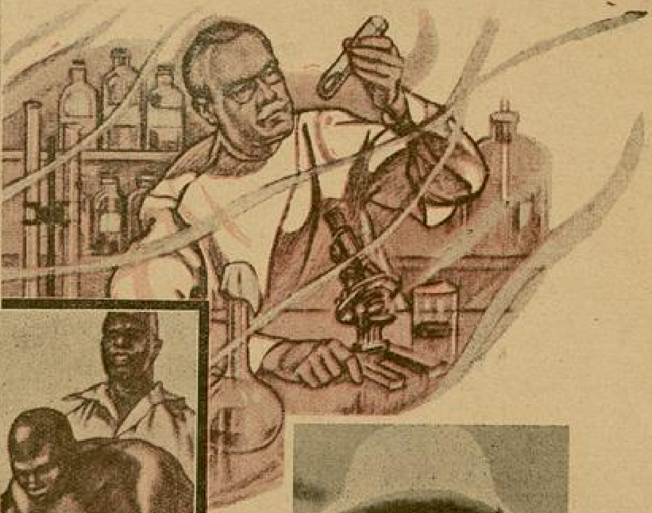

— Evet bize yeni bir şeyler getirdiniz. Yalnız birşey var ki, ondan çok az getirmişsiniz..

Bunları Nevyork Üniversitesi farmakoloji profesörü doktor Wallou söylüyordu.

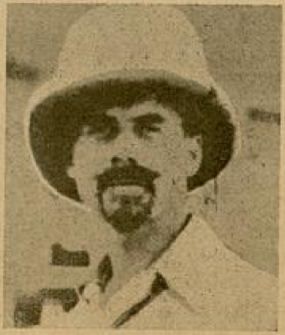

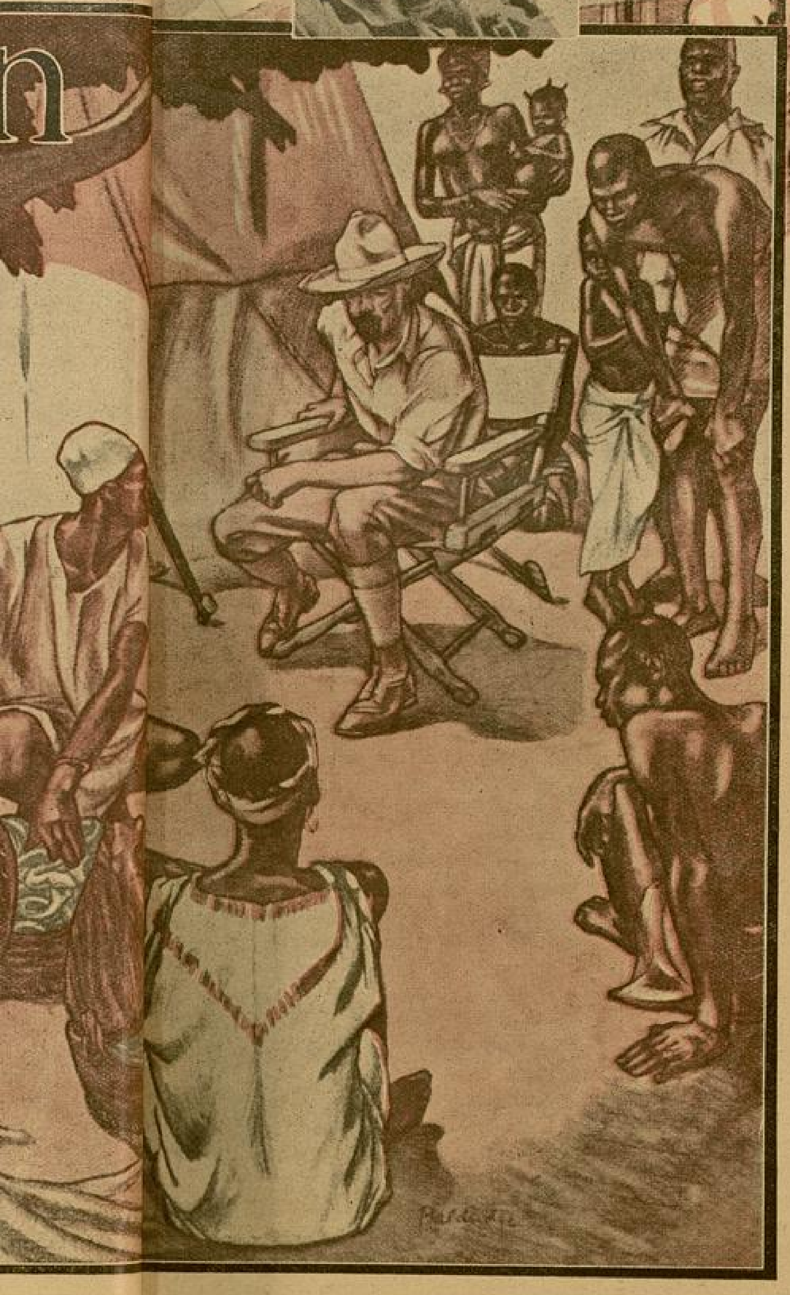

Yazan :

CARNOCHAN

Çeviren :

SÜLEYMAN NURİ

...yim mi, gö...
...e düşünüyor...
...ir fikir geldi: ...
...acağıma, Wan...
...olan Sultan S...
Önce onu gör...

man, bizimle çalışmaz diye ehemmiyet vermemiştim. Bu kabile reisinin her yerde şerbetli adamlar hakkında malûmatı vardı.

Birkaç saat sonra Sultan Saidinin çamurdan yapılmış sarayının (!) önünde idim. Buraya gelmekle, yılanlı adamların esrarını öğrenebileceğimi, hiç ummuyordum. Sarayın (!) kapısını vurduğum zaman, kader beni Afrikanın bu gizli mıntakasına götürecek Nyoka ile karşılaştırdı.

Bu Nyok'a'nın vasıtasile, yalnız yılanlı adamların oturdukları yeri değil, en tehlikeli yılanların zehirine bile karşı koyan gizli ilâçları da öğrendim.

Bu seyahat esnasında topladığım ethnologic eserler Horvarad müzesindedir. Getirdiğim nebatlar da Nevyork Üniversitesi lâboratuvarındadır.

Yine mevzuumuza dönelim. Sultan Saidinin kapısını açtım, içeriye girdim. Genç bir zenci yüzüme bakıyordu. Ona Sultan Saidiyi görmek istediğimi söyledim. O da bir çocuğa sultanı bulmasını emretti. Sultan Saidinin gelmesini beklerken gözlerimle, sultanın altmış karısının oturduğu yeri arıyordum. Birden kapı açıldı iki metreye yakın boyda iri yarı bir zenci girdi. Bu Sultan Saidi idi! Üzerine, gecelik entarisine benzer beyaz bir örtü almıştı. Tıraşlı başına bir külah geçirmişti, gözleri pırıl pırıl parlıyordu.

Mutad selâmlaşmadan sonra Saidi: "Ne istediği mi?,, sordu. Ben de Wanyamuvezi lisanile: "Birkaç tane yılanlı adama ihtiyacım olduğunu,, söyledim.

— Nerede bulunduklarını bilmiyorum, dedi.

— Pek alâ biliyorsun!.. - biraz tehdit etmek istedim - eğer bana yardım etmezsen bunu İngiliz komiserine söylerim; dedim.

Saidinin komiserden korktuğunu biliyordum. Sultan gözlerini birkaç defa döndürdükten sonra:

— Mademki halkımın lisanını konuşuyorsun, sana bir arkadaş gibi yardım edeceğim. İstediğini gönderirim.

— Peki nekadar bekliyeyim?

— Yakında gönderirim.

Çadırıma döndüm. Mister Mann'a

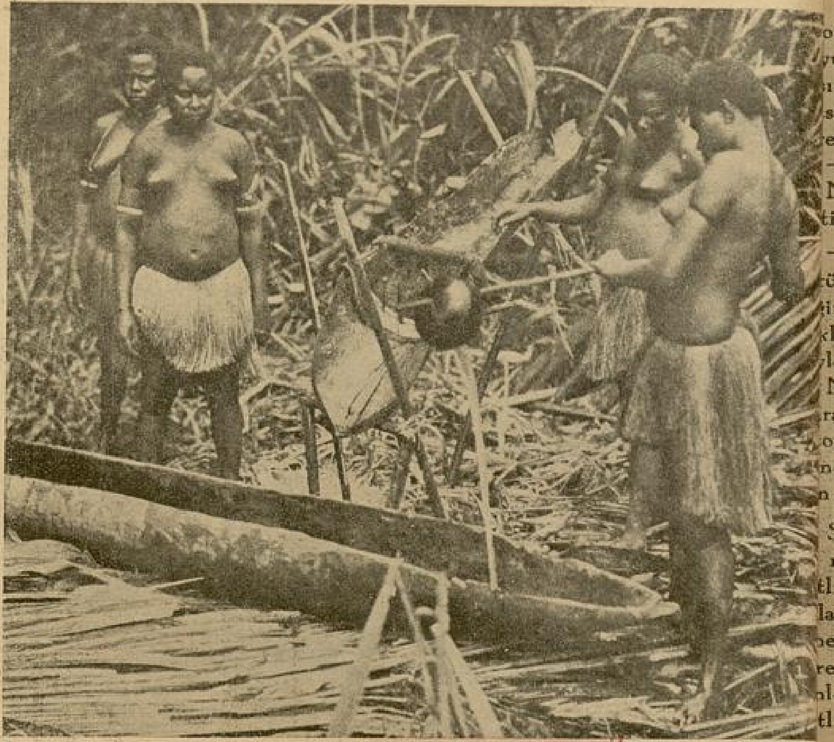

Şerbetli adamlar ülkesinde kadınlar da erkekler kadar kuvvetli, iri yarı ve cesurdurlar; ancak onlar şerbetli değillerdir.

yazdığım mektubu yırttım, ve şerbetli adamları beklemeğe başladım.

Bir hafta, on gün bekledim ne gelen vardı ne giden. Temmuzun yirmisine kadar beklemeğe karar verdim.

Fakat şerbetli adamlar, bu tarihden evvel çadırımın bulunduğu yere geldiler. Gelişleri hiç gözümün önünden gitmez.

Çadırımda iskemleme kurulmuş pipo içiyordum. Adamlarımdan biri içeri girerek Sultan Saidi tarafından gönderildiklerini: "söyleyen iki adamın beni görmek istediğini,, haber verdi. Demek ki şerbetli adamlar gelmişti.

Dışarı çıktım. İki siyahî bağdaş kurmuş, oturuyorlardı. Önlerinde örme bir sepet vardı.

Kendilerine yaklaştım. Bir tanesi ayağa kalktı; uzun boylu idi. Alnından burnuna kadar uzayan kabile işaretinden başka, kollarında ve bacaklarında küçük bilezikler de vardı.

— Ne istiyorsunuz? dedim.

— Bizi Sultan Saidi gönderdi, yılan satın almak istiyormuşsunuz; - sepeti göstererek - getirdik.

Zenci eğildi, sepetin kapağını açtı. İçinde düzünelerle kobralar, engerekler, ve daha birçok kıymetli ve zehirli yılanlar vardı.

— Çok güzel, isminiz nedir?

— Onunki Sefu benimki Nyoka.

Nyoka, Wanyamuvezi lisanında yılan demekti.

— Ne istersiniz?

— Boyuna göre, bir ayağı [1] bir peni.

Hiç tereddüt etmeden elini öldürücü yılanların sepetine attı. Yılanları çıkardı, yere bıraktı, birer birer ölçmeğe başladı. O ölçerken bir tanesi, kollarından boynuna doğru tırmanmağa başlamıştı. Nyoka hiç şaşırmadan, gayet soğukkanlılıkla yılanı boynundan aldı.

Son yılanı da ölçtükten sonra, hepsini sepete koydu kapağını kapattı. 157 peni ediyormuş, verdim. Kendilerine: "benimle çalışırlarsa ayda 15 er şilin vereceğimi,, söyledim. Kabul ettiler. Artık bundan sonra seyahatimin şekli tamamile değişmişti. Kampımızı biraz daha şimale naklettik. Civardaki kabilelerden, satmak için beş binden fazla yılan getirdiler.

Şerbetli adamların nasıl yılan yakaladığını görmek için bir sabah Nyoka'ya:

— Ava sizinle gideceğim; dedim. Üzerime bir yılan torbası ve yılanların boğazını yırtmak için üç çatallı bir bıçak almıştım. Halbuki onlarda hiçbir şey yoktu. Yalnız Safu'nun elinde ağaç kabuğundan yapılmış bir sepet vardı, o kadar.

Nyoka: "yılanı ellerile tuttuklarını, başka bir alete ihtiyaçları olmadığını,, söyledi.

İlk gün hiçbir yılan bulamadık, fakat ikinci gün sabahleyin çıplak kumun üzerinde bir kobranın kıvrandığını gördük. Düşmanının üzerine atılacağı yerde idi; çıkardığı dişile zehir fışkırtarak kendini müdafaa ediyordu. Bu zehir, gözleri hemen kör ederdi. Kobra hiddetlenmişti, atılmağa hazırlandı. Niyoka, Safu'yı bir kenara çekdi, yılanın üzerine yavaş yavaş yürümeğe başladı. Sağ elini bir şahin pençesi gibi açmıştı. Sol elile de gözünü muhafaza ediyordu. Nyoka yılana bir metre kadar yaklaştığı zaman, yılan beyaz bir şeyler fışkırtmağa başladı. Nyoka kolunu bir ok hızıyle attı, ve yılanı boynundan yakalayarak sepete koydu. Nyoka yılanın koluna fışkırttığı zehirleri toprakla ovdu, çıkardı.

Yılanların en zehirlisi olan Momba yılanlarını Nyoka, tam yerin altındaki kovuklarına girerken, yakalıyordu. Kuyruklarından çekip çıkarıyor; bütün kuvvetile yere vurarak bayıltıyor, ve sonra sepete koyuyordu.

Fakat bir defasında, iki metre uzunluğunda bir Momba deliğine girerken, Nyoka yine kuyruğundan yakalayıp yere vuracağı zaman, ze dişini sol kalçasına geçirdi.

Heman bıçağı çıkararak atıl Yılanın soktuğu yeri yarıp zihiri a maktan başka çare yoktu. Ben d birkaç adım atmadan Nyoka eğ Momba'yı boynundan yakaladı dişini kalçasından çıkardı. Sonra bana bakarak güldü:

— Affedersiniz, hiçbir yardıma yaç yok, görüyorsunuz yılanların z bana tesir etmez. Fakat benim gösterdiğiniz bu iyiliği hiç unutamcağım.

— Nyoka niçin ölmediğini an mısın?.. Biz yılan ısırdıktan sonra koruz, siz ilâç ta yapmıyorsunuz işte bir sehirbazlık var galiba?..

— Yok canım, yılanlı ada apumı denilen bir ilâç yaparlar; bu yılan zehirini tesirsiz bırakır. Şer adam olmak için iyi kalbli ol lâzımdır.

Birden sözünü kesdi, ileri gitdi farkına varmıştı galiba. Yılanlı ad ların esrarı her halde burada nihayet:

— Bana yılanlı adamlar hakk biraz daha malûmat verir misin? de Memleketimde yaşayan binlerce a bu felâketten kurtarmak için, bu öğrenmek isterdim.

— Diğer beyazlar da bu ilâcı öğ mek istediler. Fakat sen onlardan kasın. Sana herşeyi anlatacağım an bir kere büyüğümüze sorayım.

— Büyüğünüz mü? Kim bu?

— Kalola!.. şerbetli adamlar i

[1] Otuz santim.

oru. O herşeyi bilir, kudreti okadar yüktür ki, o geçerken Momba bile ını eğer. Eğer öğrenmek isterseniz, saade edin bir kere büyüğümüzü eyim.

— Peki öyle ise yarın git.

Nyoka ertesi gün güneş doğmadan ti. İki hafta sonra döndü.

— İmparatoru gördüm, ruhlarla üştü. Size: "birkaç ilâç öğretebileimi, yılanlı adamlar imparatorluğu kında birkaç şey anlatabileceğimi,, ledi.

Nyokadan öğrendiğim şeyleri ikiye rabilirim. Birincisi: şerbetliler impaorluğu hakkında ethnologic malûmat; ncisi: serbetli adamların ilâç yapmak n kullandıkları otlar.

Şerbetli adamlar dünyada fena ve ruhlar olduğuna inanırlarmış. Şertli adamların kullandıkları ilâçlar ları, fena ruhlardan korurmuş. Kaç e şerbetli Wanyamuvezi'li olduğunu renmek çok güçtü. Her halde nlerce şerbetli adam vardı. Şertli adamlar sekiz derece imişler, nun yedi derecesi sonradan olma kizinci derecesi babadan geçme imiş.

Bütün şerbetli adamlar bir impator tarafından idare edilirlermiş, düğü zaman yeri en büyük oğluna lırmış. Kabilenin en aşağı tabakası rbetli olmağa yeni başlayan adamlarş. Bunun da bir reisi varmış; bu am yağmur yağdırır, dua eder, herse akıl hocalığı edermiş. Bunların erinde, sülâlece şerbetli olanların ıfı geliyor. Bunlar, şerbetliler impatorluğunun prensleri imiş. Onlardan tün, salâhiyeti gayet vasi olan impator varmış. Nyoka'dan yılanlı adamın kullandıkları birçok nebat öğndim.

Bir gün maiyetimdeki adamlardan birinin elini bir Mısır kobrası sokmuş. Bağırmağa başladı, koşduk. Nyoka eli ısırılan adamın ağzına kırmızımsı bir toz döktü, üstüne biraz su içirtti, ve kımıldamadan yatmasını söyledi.

Adam ölmedi!... Hayret içinde idim. Bu mucize gibi bir şeydi.

— Nyoka, dedim, gözlerime inanamıyacağım geliyor. Adamın hayatını nasıl kurtardın. Şu tozdan biraz da bana ver. İçinde ne olduğunu söyleme; istemez. Hayretimi görünce naçar biraz verdi.

***

— Evet bize yeni yeni şeyler getirdiniz. Birçokları kalbe kuvvet veren ilâçlardır. Bazılarının da dimağ üzerinde fevkalâde tesiri vardır, fakat diğer ilaçların ne olduğunu bilmiyoruz.

Bunları, Nevyork Üniversitesi farmakoloji profsörü doktor Wallou, söylüyordu Kendisi, Afrikadan getirdiğim birçok otları ve ilâçları tahlil etmişti.

— Yalnız birşey var ki, çok az getirmişsiniz. Tahlil yapmak için, tahlil edilecek maddenin çok olması lâzımdır. Eğer bunu bize yapacak olursanız medeniyete çok büyük hizmet etmiş olursunuz.

Bunun üzerine tekrar Afrikaya döndüm. Tabora'daki İngiliz komiserine Nyokayı bulmasını, ve ona kendisini Tabora'da beklediğimi söylemesini telgrafla bildirdim. Odunla işleyen lokomotifin çekdiği acaip bir trenle Tabora'ya vardığım zaman, Nyoka beni bekliyordu. Uzun bir konuşmadan sonra tren kalkmak üzere iken Nyoka birdenbire dedi ki :

— Dayım sizin hakkınızda birçok şeyler işitmiş, sizi görmek istiyor.

— Dayın kim ?

— Kalola.

— Yani büyüğünüz, şerbetli adamlar imparatoru ?

— Evet.

Demek Nyoka şerbetli adamlar imparatorunun yeğeni imiş.

— Peki, ben de zaten kendisini görmek istiyordum.

— Köyümüzde size mahsus yer hazırladık, rahatsız olmazsınız.

***

Mawera sahamba - şerbetli adamlar imparatorunun oturduğu yer-da, benim için hazırlanmış olan ev, beş metre uzunluğunda 3 metre genişliğinde bir kulübe idi.

Bir gün kulübemde otururken davul sesleri işittim: "Her halde mühim birşey var,, diyordum. Davul sesleri yakınlaştıkça yakınlaştı, önümde durdu. İki kişi bana doğru yaklaştı: biri Kalola, diğeri Nyoka idi. İmparator ve Nyoka benden iki metre kadar uzakta durdular. Nyoka :

— İşte şerbetli adamlar imparatoru.

Kalola en aşağı yetmiş yaşında vardı. gözlerinin feri sönmüş çukura batmıştı. Üzerinde birçok boncuk, kabuk vesaire vardı. Şapkasının etrafına sardığı leopar derisi, Afrika kırallarının kullandıkları alâmetlerdi.

Küçük bir şişenin içine koymuş olduğum beyaz tozu uzattım, terkibini söylemesini rica ettim. Aldı, biraz taddı, kokladı.

— Ha!.. Mkolia dedi.

Kalola beyaz tozun terkibini bir türlü söylemedi. Fakat bu seferki seyahatimden döndüğüm zaman çok miktarda götürmeğe muvaffak olmuştum.

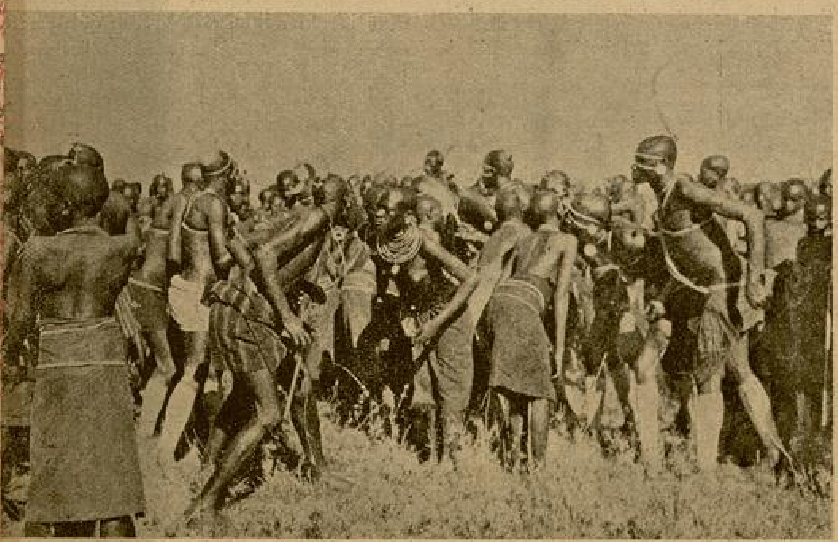

Bütün şerbetli adamlar bir imparator tarafından idare edilirlermiş. Kabilenin en aşağı tabakası şerbetli olmağa yeni başlıyan adamlarmış...

GÜNAH GÖNÜLLÜLER

Tefrika : No. 2

Celâl, bir geceyarısı, bir işkembecide iki kadına raslar. Bunlardan biri yaşlı, biri gençtir. Yaşlı kadın, genci zengin bir taşralıya peşkeş çekmek arzusundadır. Genç kadın açtır. Ve sığınacak kimsesi yoktur. O, Celâlin ölmüş bir arkadaşının kızkardeşidir. Ve birden Celâli tanır. Boynuna sarılır.

Nihayet o, bir an sustu. Etrafına bakındı; sonra, korkunç bir hayâl görmüş vehimli çocuklar gibi, göğsüme iyice sokuldu, ve:

— Çıkalım buradan, dedi, çıkar beni buradan.. Nereye istersen gidelim. Fakat bu kadının elinden, bu havası boğucu yerden kurtar beni Celâl ağabey!..

Ne küçük hesabımı görürken, ne de çıkarken; ne genç kız kılıklı iğrenç acuzeye, ne de onun sonradan görme müşterisine bakmadım bile.

Fakat, bu hiç de kolay olmadı. Zira onlara söylemek ve yapmak istediğim şeyler vardı ve ben, içimin isyanına uymamak için çok zorluk çekdim.

Otomobilde o; sarı başını yine göğsüme sokmuştu. Belki bu, tesadüfün hatırlattığı mes'ud günlerin hasretile; belki de, kendini çok feci bir sukuttan kurtaran bu akla gelmedik buluşmanın sevincile, ağlıyordu. Hem de sessiz sessiz; için için...

Onu teselli için hiçbir şey söylemiyor, evlâdının ıstırabına iştirak eden bir baba şefkatile, saçlarını okşuyordum. Çünkü onun zayıf, bozuk yorgun sinirlerini yatıştıracak en muessir bromür kendi gözyaşlarıydı.

Büyük heyecanlardan sonra kavuşulan emniyet havası içinde, doya doya ağlayabilmek kadar ferahlatıcı bir şey yoktur.

Gözlerden süzülen yaşlarla beraber, içleri bunaltan gizli zehirler damla damla boşalır.

Hicran bir aralık başını kaldırdı; ve sebebi meçhul bir tereddütle, bir endişeyle sordu:

— Yalnız mı yaşıyorsun Celâl ağabey?

Bunu, acaba benimle bir çatı altında yapyalnız kalmaktan çekindiği için mi soruyordu? Hayat, onun zavallı kalbinde; kucağında büyüdüğü i... lara karşı bile, itimat bırakmamış idi yoksa?.

Zihnime bir anda saplanan bu ... hamlardan kurtulmak isteğile sor...

— Bunu niçin sordun Hicran...

O, önüne baktı, ve masum e... sini, sevimli bir mahcubiyetle an...

— Eğer evli isen; sokakta b... muş bir kızı bu saatte evine götü... doğru olmaz. Bu; zevcenin kal... haklı bir şüphe uyandırabilir de...

Bu masum düşünceye gülme... kendimi alamadım, ve bahsi şakaya ... mek için, aklıma gelen vesileyi ... mamak isteğile, sordum:

— Demek karım şüphelenirse ... sayılır?

— Beni tanısaydı haklı sayılm... Fakat...

— Anlatırız!

— Uydurulmuş zannedemez m...

— Böyle zannetmesi için çok ... la olması lâzım.

— Neden?

— Zira anlatacaklarımıza inanma... seni lâalettayin bir sokak kadını ... cak demektir. Benim bir sokak ka... nı, bu saatte evime götürmek cin... gösterebileceğime hükmetmesi için ... budala olması lâzım!

LE

Yazan : **M. S.**

a büyüdüğü i
nat bırakmamı
da saplanan bu
nak isteğile so
sordun Hicran
, ve masum e
ahcubiyetle an
en; sokakta b
atte evine götü
zevcenin kal
yandırabilir de
şünceye gülm
ve bahsi şakaya
gelen vesileyi
rdum:
n şüphelenirse
rdı haklı sayıl
zannedemez m
tmesi için çok
larımıza inanma
sokak kadını
m bir sokak k
götürmek cin
hükmetmesi iç
l

O susuyordu. Ben gülerek ilâve ettim:

— Hem de şeddeli budala olması lâzım!

— Şeddesi neden?

— Öyle ya! Karım, evvela benim sokak kadınlarile düşüp kalkmayacağını, hâlâ öğrenmediyse budaladır. Farzımuhal olarak, ihanet ve çapkınlık yoluna sapacağım takdirde, bukadar kemi ve ihtiyatsız olacağımı zannederse, iki defa budaladır. Fakat bütün bunların haricinde bir şey var ki, karımın bütün muhtemel şüphelerini gidermeğe yetmelidir. Hele ona rağmen şüphelenirse üç defa budaladır.

Hicran merakla doğruldu:

— Nedir bu sonuncu şey?

Güldüm:

— Senin; tertemiz yüzün.. Senin tertemiz bakışların.. Senin tepeden tırnağa kadar el deymemiş bir iffetin işaretini taşıyan tertemiz hüviyetin.. Hulâsa tertemiz sen!

İnsanın senden şüphelenebilmesi için, senin bakışlarında küçücük fenalıklara karşı ufacık bir istidat sezebilmesi için, bir şeytan kadar fesad olması lâzım.

Hicran da gülüyordu:

— İltifat ediyorsun ağabey!

Şoförün sesi, cevap vermeme vakit bırakmadı:

— Taksime geldik efendim!

Biz, değil uzunca yolun, durduğumuzun bile farkına varmamıştık. Ellerimizi, uğradığımız açık dükkânlardan aldığımız yiyecek paketlerile, doldurduk.

Hicrana; pansiyonumun, kapıyı güler yüzile açan ihtiyar ve sevimli sahibesini, gösterdim;

— Hicran abla, dedim, görüyorsun ki endişelerinde haksızsın. Karım öyle zannettiğin gibi kıskanç, fesat ve eli maşalı takımından değil..

Merdivenleri çıkarken o neş'eli, neş'eli gülüyordu:

— Halâ muzipliği bırakmamışsın Celâl ağabey... Budala gibi öyle inandım ki evli olduğuna... Gelinciye kadar düşündüm durdum hep...

Hicran küçük, temiz odamı; kırk yıllık evine giren kimseler kadar benimsedi. Mantosunu, şapkasını yatağımın üzerine fırlattı. Muhitini hiç yadırgamayan bir insan serbestliğile

— *Arkası 32 inci Sayfada* —

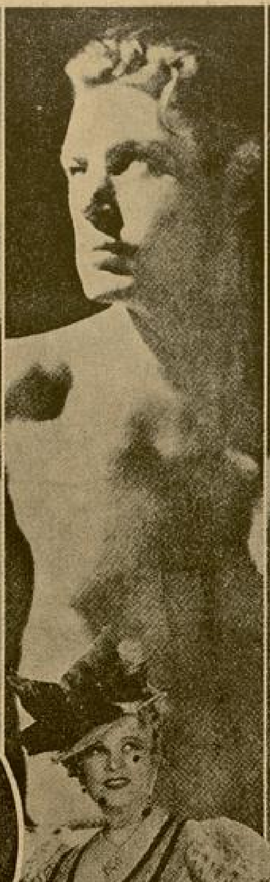

Greta Garbo
—
Marlene Dietrich
—
Mae West
—
Jekomy Weissmuller
—
Lupe Velez

Karşı sayfada:

"Bir Aşk Böyle Bitti" filminde
Villi Forst ve Paula Wessely

Holivut'ta ot
bir kadın muh
komşularının
susiyetlerini a
tıyor.

HOLİVUT KOMŞULARI

ut'ta o
dın muh
larının
tlerini
tıyor.

R I

Holivutta hiç kimse ile konuşmak
emeyen Greta Garbo, Holivuda ilk
diği zaman g yet neş'eli idi. Ekse-
a onu, evinde şen İsveç şarkıları
ylerken görürdüm. Fakat Con Cil-
rt'ten ayrıldıktan sonra eski neş'esi
lmadı. Kimse ile konuşmaz oldu.
arbo'ya ne olmuştu? O Holivuttaki
mşularını severdi. Ya şöhretinin
nyaya yayılmasile kibirlenmişti, ya-
t Con Cilbert'den ayrıldığından
iteessirdi?!..

İki sene evvel bir gün Greta'yı
tüdyoda ziyaret etmek istedim. Fakat
tüdyonun adamları beni bin türlü
bane ile atlatmak istiyorlardı. Niha-
t içeride filim çevirmekte olan
onrad Nagel geldi ve Gretanın
nse ile konuşmak istemediğini söy-
li.

Sade ben değil hiçbir kimse
reta Garbo ile konuşmağa muvaffak
amamıştır. Bugün Gre'a Garbo inziva
yatı yaşayan bir yıldızdır.

Greta Garbo'ya benzediğinden Ho-
uda getirilen Marlene Dietrich daha
n, daha konuşka ı ve Greta Garbo-
n daha şirin bir kadındır.

Ben Marlene'yi çok yüksek bir
nema artisti addederim. Marlene
ndi güzelliğine meftundur. Greta
arboyu beğenmez.

Kocası Rudolph Seleber onu sık
ziyaret eder. Marlene'i, ekseriya bir
lunda hayranı Joseph Von Sternberg,
kolunda kocası olduğu halde Holi-
t sokaklarında gezerken görürsünüz.

Joseph von Sternberg ile Marlene
sında bir aşk rabıtası olduğunu
nnetmem. Marlene'i, Berlin sütüdyo-
ında oynadığı ehemmiyetsiz rollerin-
n kurtarıp, yıldız yapan Joseph von
ernberg dir. Sternberg'ın Paramunt
sabına Berlinde çevirdiği, "Mavi
elek" Marlene'i yıldız yapan filimdir.

Paramunt direktörleri Marlene
slerini ifade ettirmediğini, onu gayet
hdut bir sahada oynattığını iddia
erek Sternberg'i reddettiler. Rouben
amoulian'a bir film çevirttiler. Film
ter bitmez Marlen, rejisörlüğü Stern-
rg yapmazsa bir daha sütüdyoya
nmiyeceğini söyledi. Direktörler
ernberg'le tekrar bir kontrat yap-
ağa mecbur oldular.

Marlene'nin tuhaf taraflarından
ri de çocuğuna karşı gösterdiği
fkattir. Geçenlerde kızını Avrupada
rakıp dönmüştü. O zaman kendisini
rdüm. «Kızım Kaliforaniyanın sıcak
neşile çok irileşti. Kızımın dev gibi
masını istemem. Onun için Avrupada
raktım» dedi.

Fakat bunun asıl sebebi Marlene,
merikadaki çocuk kaçırma vak'ala-
ndan korkuyordu. Marlen evvelki
ne Kaliforniya sahillerine yazı geçir-
eğe gittiği zaman, korkusundan evin
tün pencerelerine demir parmaklık
dırmıştı. Malene'nin merakı boşuna
ğildir. Çünkü haydutlardan her gün
zlerce tehdid mektubu almaktadır.

Marlene'nin Mae West ile kavgası

Paris'ten döndüğü zaman başlar. Marlene son moda elbiselerle vapurdan çıktığı bir gün, muharrir: "elbisesinden Mae West modası olup olmadığını" sormuş; o da:

—Mae West te kim?!... demiş.

Ben bunu işidince soluğu Mae West-te aldım. Bu işe ne dediğini sordum.

— Beni bilmiyormuş demekha?!.. Tuvalet odamda nasıl giyinmeği öğrendiği zamanları unutmuş galiba?!.... Marlene'i bu kadar kıskanç bilmezdim, dedi.

Mae West Holivud'un en kaba yıldızıdır. Kimse ile geçinmez, kimse de onu sevmez. Avukatı ve rejisörü Jannes Timony ile yirmi sene yaşadıktan sonra nihayet ayrılmıştır.

Mae West'in bütün bu haricî kabalığına rağmen, gayet iyi bir kalbi vardır. Bir gün başının tuvaleti yapılırken yanında bulunuyordum. Berbere yardım eden çocuk için için ağlıyordu. Mae West niçin ağladığını sordu. Çocuk annesinin hasta olduğunu, fakat uzakta bulunduğu için gidemediğini söyledi. Mea West çocuğa yol parası için bir çek yazdı, verdi. Mae West'in eski arkadaşlarına yaptığı nakdî muaveneti bütün Holivutlular bilir.

Mae West Holivudun yeni modasını takip ederek Max Beor ile işi pişirmek üzeredir. Şimdi Holivut'da atlet ve boksör modası vardır. Lupe Velez bile uzun müddet Cary Cooper'le beraber yaşadıktan sonra ayrılmış, meşhur Jekomy Weissmuller Tarzan ile evlenmiştir. Bu iki çift her gün kavga eder ayrılırlar, tekrar barışırlar. O kahraman Tarzan, Lupe Velez'in karşısında süt dökmüş kedi gibidir.

Yazan:
Teşvikiye Sağlıkevi Ha
cılarından
BASİRET

Bir Hasta Bakı

İnsanlar hastayken iç yüzlerini dışarı vururlar. Hastalık insanları çocuklaştırır

İstanbul'un büyük hastahanelerinde yıllarca hasta bakıcılık yapmış olan bir hemşirenin burada anlattıkları hepimizi alâkadar eder çünkü:

Bir hastabakıcı hemşirenin hayatı ilk bakışta durgun, yeknesak ve acıklı görünür; halbuki hiç de göründüğü gibi değildir. Onun hayatı hergün yeni vak'alarla doludur. Hastabakıcı hemşire olmak, dünya dram oyuncularının en ön sırasında bulunmak demektir...

Şimdi size on yedi sene süren hemşirelik hayatıma ait birçok şayanı dikkat, meraklı vak'alar anlatacağım...

Yüzlerce zengin fakir, genç
kadın ve erkek hastalara baktım....
İnsan'ar hasta oldukları zama
çocukluklarına dönerler, tıpkı ço
gibi size çabucak inanırlar, sığın
İyilik ve kötülüklerini hasta ıklarında
dana çıkarırlar..

İşte size aynen şahidi olduğu
vak'a:

Dehşetli romatizması olan bir
birkaç ay yatmak üzere hastaha
getirilmişti. Birgün ben, karısının
kendisini memnun eder diye düşü
bir mektup ile onu çağırmasını söy
Birdenbire hastanın göz'erinde k
bakış'ar belirdi, sonra sakin bir ses
rısının kendisini çok sevdiğinden ba
Ve çekdiği bu acı'arı görmeğe o
hammülü olmadığından, getirtilmesin
medi... Çünki bundan evvel, ha
hastalık geçirmiş o zaman karıs
bakmış... «Zavallı kadın! benim o
lığımda kendini harap etti.. Hattâ ye
bile, beni yormamak için, kendisi el
dirirdi. Saatlerce bana, eğlenme
gazete, kitap okurdu» dedi. Bunla
lerken çok mahzundu ve hikâyesi
cansız bitirdi. Bu zavallı bilmiyere
lamak istediği şeylerin renkli bir
yapmıştı, çünkü karısı, kendisinin b
reketini kabahatlı gören kadınlarda

Erkekler, ihtiyar veya genç ol
kat'iyyen hasta olmak istemezler.
yattıkları günlerin, onların kazanç
vaffakıyetlerini eksilteceğinden çok
lenirler... Dahası vardır. Erkekler
lerini okadar kuvvetli görürler ki,
hasta'ıkları yenebildiklerini zanne
İşte bu sebebden erkek hastalar,
hastalardan daha zor idare edilirler.
doktorun tavsiyesi hi'âfına, abde
kendileri gitmeğe kalkarlar. Bu
kendilerinin erkeklik kudretini göst
çalışırlar.

Bu uzun senelerin tecrübeleri
erkek hastaların kadın hasta'ardan
nazlı, hassas ve romantik old
öğretti.

Hemen her erkek, uzun zam
hastabakıcı hemşireninin hastası
kalırsa kendisini, hemşireye âşık zan

Yazan :
iye Sağlıkevi H
cılarından
BASİRET

Bak

fakir, genç
lara baktım....
dukları zaman
rler, tıpkı ço
nanırlar, sığın
hasta ıklarında
şahidi olduğu
ması olan bir
üzere hastahan
en, karısının
ler diye düşü
ağırmasını söy
gözlerinde k
a sakin bir se
sevdiğinden b
ı görmeğe o
n, getirtilmesin
n evvel, haf
zaman karıs
dın ! benim o
etti.. Hattâ ye
çin, kendisi eli
ına, eğlenmem
dedi. Bunla
u ve hikâyesi
vallı bilmiyere
n renkli bir
ı, kendisinin b
ren kadınlarda
veya genç ol
k istemezler.
nların kazanç
teceğinden çok
dır. Erkekler
li görürler ki,
klerini zanne
kek hastalar,
idare edilirler.
hilâfına, abde
kalkarlar. Bu
kudretini göst
in tecrübeleri
dın hastalardan
romantik old
ek, uzun za
inin hastası
şireye âşık za

İNSAN RUHUNUN İÇ YÜZÜ:

Hemen her erkek hasta, kendini hastabakıcıya âşık zanneder.

Hemşirenin Anlattıkları

Bir hasta bakıcı hemşirenin hayatı bir artistin sahne hayatı kadar meraklıdır.

bu düşüncesini çapkınca anlatmağa çalı- Hastabakıcı hemşirenin burnu üzerin- i çirkin bir et beni, hastayı âşık ol- tan vazgeçirmez. Eğer hemşirenin ya- larında güzel çukurlar varsa, hastaya, lemek istediği şeyleri biran evvel söy- . Hattâ bu hasta evli dahi olsa...

Bazan bu âşıklar, derin nefesler alarak üs geçirir, ve daha evvelden tanışma- arına müteesir olduklarını söylerler... iç bir hastabakıcı hemşire, böyle ere ehemmiyet vermez; çünki çalışma atında, bütün erkeklerin böyle olduğunu enmiştir. Erkeklerin bu hareketleri di sıhhatlerile uğraşan hastabakıcı şirelere karşı, o esnada duydukları n minnetten ileri gelir. Ayni hasta, has- neden çıkınca hemşireye söylediklerini tur. Hattâ onu tanımaz bile...

Erkekler, yatakta uzun zaman yatmağa t isyan duyarlar.. fakat kadınlar böyle zaruret karşısında derhal itaat ederler; kü kadınlar hastalıklarından, bir afet- korkar gibi korkarlar; ve hastalıklarını ğundan fazla göstermeğe çalışırlar... usile zengin kadınlar, hasta olmaktan k duyarlar; hattâ istirahata çekildikleri memnun olurlar. Birkaç haftalık has- ne hayatı onlar için yeni bir meşgale eğlence mevzuu olur. Fakir kadınlar, alıklarında zenginlere benzemezler, ve ta olmaktan korkarlar, çünkü hastahane- yattıkları günlerde evlerini, çocuklarını, alarını, ve hastalıkları için sarfolunan ayı düşünmek mecburiyetindedirler. lar iyi olmak için doktorun ve hasta- ıcıların sözlerini dinlerler, ve hastaha- en âzamî istifade ederler. Size hasta- ede para ile yatan fakir, fakat zengin- gibi kaprisli bir kadın anlatayım :

Bu kadın ihtiyar bir çamaşırcı idi. ün hayatını başkalarına hizmet etmekle irmiş, ve bu şekilde birkaç yüz lira ktirmiş.. İstirahata olan ihtiyacını evin- yapmıyarak hastahaneye gelmişti.. hati mükemmeldi... Bu kadının en bü- arzusu, ölmeden evvel başkalarının da hizmet ettiğini görmekti. Bu kapri- tatmin için en muvafık olan yere stahaneye - gelmişti...

Onun, başı ucundaki masada duran bardağını benden isteyişini görseydiniz, çok gülerdiniz. Keyf için arkasını bile bana kaşıtırdı, günde iki defa yatağında banyo ister, yatakdan kalkmadan birkaç defa yatağını yaptırır; kendi canı istediği zaman yataktan kalkar odada gezer, ve şarkılar mırıldanırdı. Şarkıları da, tekrar para birikdirip hastahanede kendisine hizmet ettirmeğe dairdi...

Bazı hastalar doktor ve ilâç paraların- dan şikâyet ederler. İsterler ki, doktorlar bir merhamet perisi gibi, hastadan hastaya uçsunlar.. Hiç düşünmezler ki, doktorların da kendileri gibi aileleri ve birçok masrafları vardır.

Birgün zengin bir kadına mühim bir ameliyat yapılmak lâzım geldi. Hasta, doktorun muvaffakıyetli bir ameliyatile, muhakkak olan bir ölümden kurtarıldı. Bu kadıncağız, ameliyat ücreti olarak verdiği yüzelli liranın çokluğundan hergün sikâyet ederdi. Yine bu kadın, iki bin liraya süs için satın aldığı heykeli böbürlenerek anlatırdı.·.

Halbuki bizim doktor, herhangi bir hastasından, ameliyatları için ücret istemeden evvel, soruşturmalar yapar; zenginlerden tam ücretini alır, orta halli ile fakirlerden ya az veyahut hiç almazdı. Açtığı bedava koğuşunda yatmak isteyenlerden yalnız oda için ufak bir para alırdı..

Birçok hastalar vardır ki, doktorlara para vermemek için, parasız olduklarını söylerler.

Birgün doktor acele bir hastaya çağrıldı. Yapılan muayenede hastaya hemen ameliyat yapılması lâzım geliyordu. Hasta, doktora hiç parası olmadığını söyledi. Doktor etrafa göz gezdirdi... Iyi döşenmiş odanın bir köşesinde üzeri kıymetli bir örtü ile örtülmüş büyük bir kutu gördü. Doktor kutunun ne olduğunu sordu. Eski bir gramofon dediler. Ameliyat ücreti olarak doktor yalnız bu gramofonu istedi. Hasta razı oldu. Doktor hastahanede ameliyatı yaptı.. Ameliyat ücreti olarak aldığı gramofonu da bana verdi.. Gramofonun sahibi, hastaneden çıktığının ertesi günü, ben gramofonu alıp evine götürdüm. Çok memnun oldular. Hele karısı nerede ise sevincinden ağlayacaktı.

Bir hafta sonra hastanın yaralarını görmek üzere gittiğim zaman, eski gramofonun yerinde en aşağı yüz elli liralık bir radyo duruyordu.

Hastanın karısı hiç yüzü kızarmadan, bir senedenberi biriktirdikleri para ile bir radyo aldıklarını ve gramofonu da yirmi beş liraya satacağı için, geri gelişinden çok memnun olduklarını söyledi..

İşte bu hasta ve karısı, çok lüzumlu olan bu ameliyat için, doktora hiç parası olmadığını söyleyen insanlardandı..

Hastalar şunu iyi bilmelidirler ki, iyi olmaları için doktorlar kadar kendilerinin de büyük rolleri vardır. Eğer hastalar doktorların tavsiyelerini tamam yaparlarsa, doktorun işini çok kolaylaştırmış olurlar, ve kendileri de daha çabuk iyileşirler... Doktorların tavsiyelerini yapan en ziyade fakir hastalardır. Zenginler böyle değildir. Birgün şeker hastalığına tutulmuş bir zengin, hastahaneye geldi. Doktor, kendisine pehrizi için çok dikkatli olmasını söyledi. Her nedense, her zengin gibi bu adam da sıhhatini ihmal etti. Tabiî, elindeki büyük servet onu, ölüme götüren hastalığından kurtaramadı...

(Sonu 31 inci sayfada)

Yazan :
MÜMTAZ ZEKİ

Tahiti SEVDALILARI

Tamu Tahiti adasının en güçlü kuvvetli balık avcısıydı.

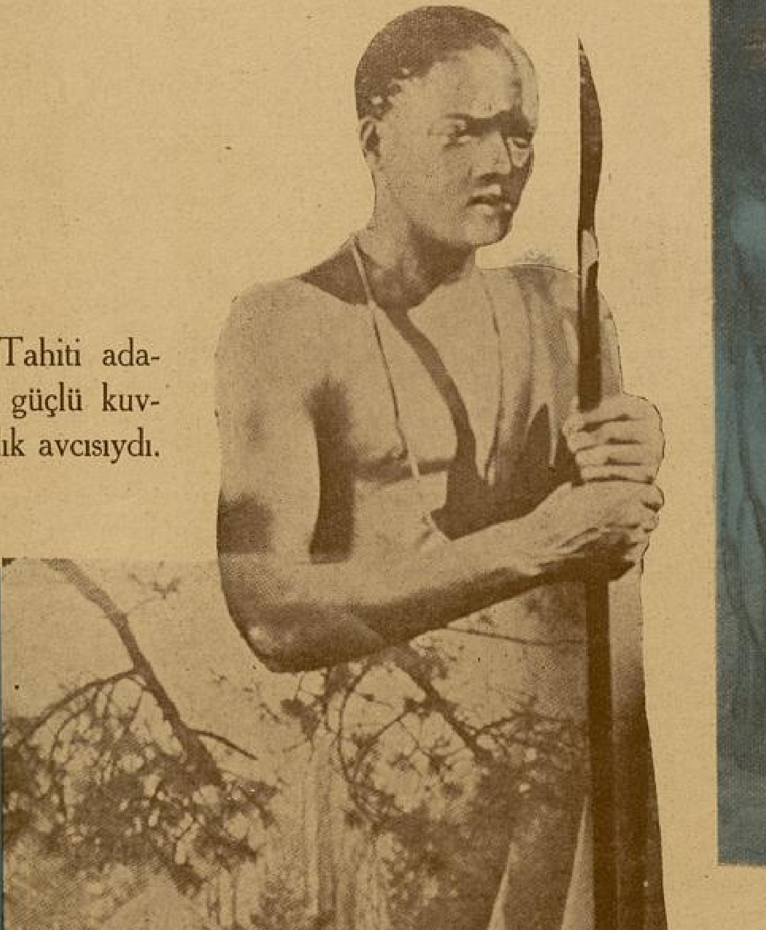

Fofo, ışıklı har[...]
lâde akşamlar ka[...]
kara ve bayg n g[...]
leriyle Tahitinin [...]
güzel kızıdır.

İnsanın yüzünü bir maymun eli muşaklığı ile okşayan ateş, vanilya kulu rüzgâr hindistan cevizi ve hurma ormanlarından papağan çığlıklarını getirir.

«Tahiti»: ateş seslerin, ateş renkin, ateş kokuların adasıdır. Güneş, suz bucaksız engin suların koynunda, tavus kuyruğu gibi doğar. «Tahi de güneş, palmiye, hurma ormanlarında daldan dala uçuşan papağanların; duru ve çakıllı deniz diblerinde yetişen ateş mercanların; sırtları pembe, kıskaçları zümrüt istakozların renklerile batar.

«Tahiti» geceleri ışıklıdır. Gece ay, duru deniz dibleri gibi bulutsuz mavi gökte, ışıklı bir lumbuz deliği gibi doğar.

Sahilde, palmiyelerin altında yerli erkekler, yerli Tahiti kızlarına akordiyonla, ateş besteli aşk türküleri çalar. Tahiti kızları Tahiti gençlerinin dizlerinde bu ateş aşk melodilerini söylerler. Tahiti kızlarının gözleri Tahitinin ışıklı, harikulâde akşamları kadar renkli ve ışıklıdır. Kulaklarında, duru sularından çıkan mercan küpeleri; kıvır, kıvır kara saclarında Tahiti sularının kenarlarında yetişen sarı papatyalardan taçları vardır.

Tahiti geceleri ışıklıdır. Gece ay duru deniz dibleri gibi mavi gökte ışıklı bir lumbuz deliği gibi doğar. Sahilde palmiyelerin altında yerli delikanlılar, Tahiti kızlarına ateş besteli aşk türküleri çalar. Tahiti kızlarının dudakları, sularında yetişen mercanlar kadar kızıldır.

[Fofo] ışıklı harikulâde akşamlar kadar kara ve kaygan gözlerile Tahitinin en güzel kızıdır. [Fofo] bayram geceleri ateş kömelerinin etrafında, Tahiti ormanlarında yetişen kara kaygan yılanlar gibi rakseder. Tahiti gençleri Fofo için yanar, tutuşur. Fakat Fofo yerli erkeklerden yalnız "Tamu„ya yüz verir. Eğer bazen Amerikan, İngiliz, Japon bandıralı koca transatlantikler Tahiti limanına demirlerse, Fofo bu vapurlardan çıkan ecnebi seyyahlardan gözüne kestirdiği bir delikanlı ile düşüp kalkar. "Tamu„ bunun için Fofoya birşey diyemez. O, adanın en güzel kızının kendisinden yüzçevirmesinden korkar. Ecnebiler "Fofo„ya kontakt gibi, hemen aşık olurlar. Zaten aşk ampulü, kafaya ışık gibi doluveren birşeydir.

Fofoya tutulan yabancılar, Fofonun Tahiti ormanları kadar esrarengiz gözlerinden ayrılamazlar. Transatlantikler, koca kampanalarını vura vura demir alır ve engine açılırlar. Fofo da transatlantikler demir alıp engine açıldığı zaman yabancıdan yüz çevirir.

Fofo, Tahiti geceleri kadar ışıklı ve esrarengiz gözlerile çok güzeldir. Tamu, Tahitinin en iri ve en erkek erkeğidir. Tamu bir balık avcısıdır. Tahiti de onun gibi maharetle hiç kimse kargı atamaz. Tamu bir atışta en ağır balıkları can alacak yerinden zıpkınlar. Fofo, Tamuyu erkek olduğu için sever.

Bir akşam üzeri, Tahiti limanına koca bir Amerikan şilebi demirledi. Bu, her zaman gelen ışıklı yabancı transatlantiklere hiç benzemiyordu. Yerliler, bu gemiden de dudakları Tahiti diblerinde yetişen mercanlar kadar kızıl Amerikan mislerini, beyaz elbiseli seyyahları beyhude beklediler. Kıyıya yanaşan motörden iri yapılı, pipolu, iki Amerikan gemici ile, yakışıklı bir Amerikalı çıktı. Tahiti şimdiye kadar hiç böyle yabancı görmemişti. Amerikan bandıralı koca şilebden çıkan yakışıklı Amerikalı, İngilizce bilen bir yerli tercüman vasıtasile halka istediklerini anlattı:

—Ben [Redi Layn Amerikan] isimli büyük hayvanatı vahşiye ve ehliye sirki direktorü (Cim Vilson). Adanıza meşhur papağanlarınızdan ve maharetli maymunlarınızdan mühim miktarda sipariş için geldim. Bir maymun başına 20, bir papağan başına 35 sterlin vereceğim, dedi.

Bu haber, Tahiti sokaklarına davullarla ilân edildi. Yerli avcılar, hindistancevizi ve hurma dallarında maymunlardan daha büyük bir çeviklikle papağan ve maymun avına çıkdılar.

Fofo, sirk direktörü yalabuk Amerikan erkeğini görünce, hiçbir yabanci erkek karşısında duymadığı heyecanı duydu.

Cim Vilson da ilk defa Fofoyu, onun Tahiti akşamları kadar ışıklı ve Tahiti ormanları kadar esrar dolu gözlerini, ateş akşamların birinde gördü.

Avcılar Amerikalının istediği kadar papağan ve maymun avladılar. Direktör sterlinleri, yerlilerin kısır topraklar gibi çatlak ve yarık avuçlarına saydı.

Tamuyu bir düşüncedir aldı. O, şimdiye kadar limana demirleyen transatlantiklerden çıkan delikanlılardan, sirk direktörü yalabuk Amerikan delikanlısı kadar korkmamıştı. Cim Vilson, onun Fofosunu elinden alacak gibi ona... Fofo, Cim Vilsona hiçbir yabancı erkeğe tutulmadığı gibi tutuldu. Sirk direktöründen şilebin yarın Tahiti sularını terkedip Amerikaya döneceğini işidince beyninden vurulmuşa döndü.

Ertesi gün şafakla, Amerikan bandralı koca şilep Amerikaya doğru yola çıkdı. Fofo da beraber.

Fofo, Tahitideki temiz aşkını, yabancı bir delikanlının kolları ar
da unuttu.

O, Amerikaya, kalbi boş; Tahiti
aşkından bir parça bile taşımay
gitti.

Tamu, Amerikan bandıralı koc
lebin köpüklü izlerine bakarak, a
diyonile, Fofonun dizinde söyl
ateş aşk türkülerini çaldı. Gün
kargı ile balık avına çıkmadı. O,
fonun hiç olmazsa, aşkının yalnız
arsının taşır sanıyordu.

Tamu bir gün, gözleri şilebin gi
engine bakarak, balık avına çıktığı
çük kayığa bindi. Açıklarda, balık
tına sapladığı kargının ipini be
bağladı, ve kargıyı bir balık sı
sapladı. Balık, can acısile sularda
dönerken, Tamuyu da çekti göt
Avcı arkadaşları onu, bir köpek b
ağzından güç kurtardılar.

Fofo şimdi Amerikada (Redi L
Amerikan) sirkinde varyete nu
ları yapan bir dansözdür. Ayni za
da sirk direktörünün karısıdır. Ta
hiti adalarındaki yerli sevgilisini u
muştur bile..

Fofo, Tamudan, boş olduğu ge
gittiği amerikan barlarında, kamışl
ki içerken bahseder.

Etrafında pervane gibi dönen s
yapılı, narin Amerikan delikanlılar
garip aşk masalına katıla katıla g
ler.

Tamu, bugün balık sırtlarına k
saplayamıyan ve akordiyonunda
aşk türküleri çalamıyan bir kolsu
Sağ kolunu bir köpek balığı ko
mıştır.

Tahiti sokaklarında bir gölge
dolaşır, ve ne zaman limana bir tr
atlantık demirlese, Tahiti dibler
yetişen mercan dudaklı Amer
Misleri arasında Fofoyu arar.

Su Altında Timsahlarla Çarpışma

Mr. Link isminde bir İngiliz, burada yetiştirdiği timsahların içinden en iyilerini seçer, onların üzerine binerek denizin altına iner.

Su altında bir Timsahla çarpışma: — Mr. Link Timsahın çenesini elile tutuyor.

Çok heyecanlı bir çarpışma: Timsah bir saldırıyor, fakat karşısındaki adam onun hızını durduruyor.

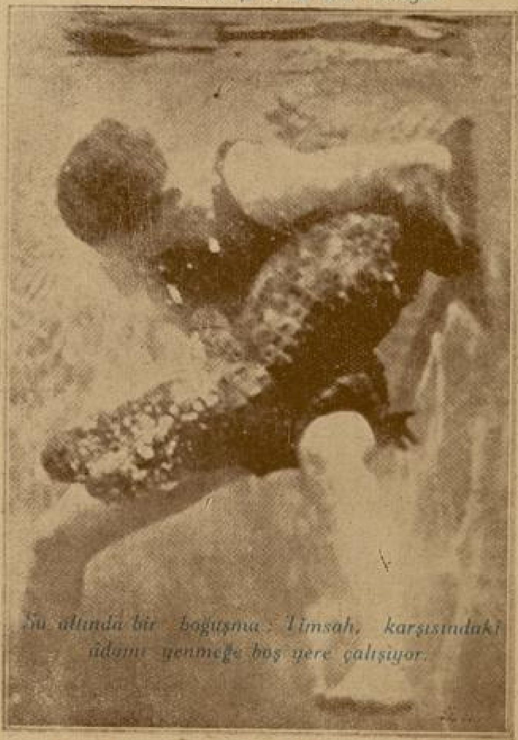

Su altında bir boğuşma: Timsah, karşısındaki adamı yenmeğe boş yere çalışıyor.

Bu, yeni ve garib bir nevi spordur. Timsah besleyen meraklıların, bu hayvanlarla güreş ettikleri görülmüş ve duyulmuştur. Fakat onlarla deniz altında boğuşmak, şimdiye kadar kimsenin aklına gelmemişti. Yetiştirdiği Timsahları kendine alıştıran Mr. Link, onların en eyilerini ve gürbüzlerini seçiyor; üzerlerine binerek çiftliğindeki büyük havuzun sularına dalıyor ve orada bu garib sporu yapıyor.

Amerikayı Kim Keşfetti?

Kristof Kolomb mu?

Yazan: Nizam Kazan-ova

Çoktanberi âlimler, Amerikanın ilkönce Kristof Kolomb tarafından, ilâhî bir ilhamla, keşfolunduğunda şüpheliydiler.

Ortaçağın, bilhassa on dördüncü ve onbeşinci asrın tarihini iyiden iyiye bildiren vesika'ar meydana çıkarıldıkça, anlaşılıyor ki Kristof Ko!ombdan çok evvel, ilkönce Türk ve Arap gemicileri, sonra Portekizler Amerikanın keşfi için büyük ve mühim adımlar atmışlardır. Kristof Kolomb, olsa olsa bu önceden bulunmuş yollardan yürüyerek, zaten bitmek üzere olan bir işi sona erdirmiştir.

Çünki Portekiz ve Vatikan arşivlerinde bulunan vesikalar ve Jaime, Cortesao Zechlin gibi dünyaca tanınmış tarihçilerin yaptıkları tetkikler, Kristof Kolombdan çok evvel, Hindistana yeni bir yol bulmağa çalışan Türk, Arap ve Portekiz gemicilerinin, daha 1192 senesinde At'as denizinin garbında geniş bir toprakla karşı'aştıklarını, ortaya çıkarmıştır. Atlas denizinin garbındaki bu geniş arazi Amerikanın bir parçasından başka bir yer değildi.

Arap tüccar'arile iş gören Türk ve Arap gemileri on, ikinci asırda Atlas denizi sularında büyük keşif seferleri yapmışlardır. On ikinci asrın en büyük coğrafyacısı İdrisî Garpta yeni toprakların bulunduğunu eserlerinde bildirmektedir. Aynı suretle İbni Fadılul Ömerî Okyanusun garp kıyılarında keşfiyatt... mak üzere büyük sefer heyetleri... ğını yazmaktadır. Ve biz bu vesi... anlıyoruz ki bu sefer heyetlerini... kaptanlar arasında Türk gemic... başta gelmektedir.

Her bildiğimi... Doğru değ...

On dördüncü asrın başlan... 1474 yılına kadar Portekiz kıral... distana yeni bir deniz yolu bulma... sini gütmeğe başlamışlardır. Bu ... ma!ar 1341 senesinde Kanarya ad... keşfini meydana getirmişti.

Portekizlilerin bu faaliyetinin i...

GÖZLER

Gönül işlerinde, gözler verir ilk ran-vuyu gözlere; ve ilk meydan muharebesini zlerde veririz. Gözler, ileri karakoldur; karşılaşma orada olur. Gönlün yolu zde başlar, ve göz gönlün antresidir. ızlerden girilir gönüle.. Kirpikler, bu hü-nu dikenli bir tel örgü halinde kar-ıyabilir. Belki «içimizin derinliklerine n adressiz bir varlığın gözleridir, göz-imiz»; ve (bir denizaltı) nın teleskopu-r, sanki... Gözler, iki objektiftir; hatıra ilen bu kilometrelerce kordelayı iki jektif halinde gözler çevirir.

II

Göz vardır, ıslak bir yaprağa benzeti-ı. Adam onları kaybettiği vakit, yeşil rasını kaybeden bir güz yaprağı sevda-: solar, buruşur. Göz bilirim, dalgalı mgök bir deniz gibi tutmuştur beni. lavi gözler», iri birer mavi kontakt nlası halinde, sinirlerinizin üstüne düşe-:, sizi kurşun bir siğorta teli gibi erite-ir.

Yazan:

MUSTAFA NİYAZİ

Bira rengi göz, adama bir duble bira tesiri yapar. Bir duble bira içmiş gibi, ayıklıkla sarhoşluk arasında bir başdönmesi duyarsınız.

Kimi gözler, kömür alevi gibi tuttular beni.. Bazı gözler, bana bir bahar rüyası yaşattılar.

III

Göz vardır, çekiktir, bir anafor gibi döne döne derinliklerine çekilirlerken, bizi de beraber sürüklerler derinliklerine... Kimi göz, istekli, baygın bakar. İnsanı, iliklerine kadar arzu keser. Yeşil göz, yeşil muz gibidir. Kabuğunun derinliğinde çarmıha gerilen bu yeşil meyva, sanki yeşil kabuğundan sıyrılacaktır, ve sanki bu yeşil dekor altından, muz içi kadar pembe, beyaz bir vücud çıkacaktır.

IV

Gözlerim, kaç gözün filesine düştü. Gözlerim, kaç gözün filesinde kanat vura vura kanatlarını kırdılar, toz ve ışık kanadlı kelebekler gibi.. Ve yine gözlerim, staka yemiş bilardo bilyaları gibi, kaç gözle tuş yapdılar. Kara gözleri, içli masallar halinde kendi kendime tekrarlar, dururum hâlâ.. ve yeşil gözleri, arzulu bir daussıla şarkısı gibi çağırırdım, agzım dola dola» ...

---

renmek, yukarıda bahsettiğimiz Türk Arap gemicilerinin tertip ettikleri haritaları kendi ellerine geçirmek İspanyol'lar büyük gayretler fetmekteydiler. Bu uğurda çok kurnaz cesur bir casus şebekesi yaratmışlardı. kat Portekizliler, haritaları casuslara ştırmamak için, İspanyol altınlarına da-namıyarak malûmat veren gemicilerini, men idam ettirmek suretiyle mücadeleye işmişlerdi. 1474 de Portekiz gemicileri, «Okya-sun öte yanındaki meskûn büyük ara-ze» bir sefer heyeti tertip ettiler. O zamanki Portekiz vesikalarında «Okyanusun öteyanında meskûn büyük arazi» adı verilen bu topraklar Brezilyadan başka bir yer değildir. Ve 1484 tarihinde Portekiz sarayı, keşfedilen bu yeni toprağın Hindistan olmadığını iyiden iyiye biliyordu.

Bugün Brezilyada bulunan ve Kristof Kolombun Amerikayı keşfinden önceki tarihlere ait olan mezarların, kabirlerin, lâhitlerin içinde birçok Agri incilerine rastgelinmiştir. Agri incileri, Venedik civarında Murano'da işlenilen bir çeşid mücevherdir.

Avrupada işlenen bu mücevherlerin, Kristof Kolombun Amerikayı keşfinden önceki tarihlere ait bulunan mezarlardan çıkması da gösteriyor ki, Brezilyaya Avrupalılar Kristof Kolombdan çok evvel gelmişlerdir.

***

Böylelikle, Amerikayı kim keşfetti sorgusuna :

— Kristof Kolomb keşfetti ! diye verilecek bir cevap sanıldığı kadar doğru değildir.

Kristof Kolombdan çok evvel Türk, Arap ve Portekiz gemicileri Amerika topraklarına ayak basmışlardı.

Osmanlı İmparatorluğun

Yemenin en karı
günlerinde tam
yıl valilik eden
Mahmut Nedim
dilek, oradaki
yatının ha
verici hatıra
rını anlatı

Yazan:

N A C
SADULLAH

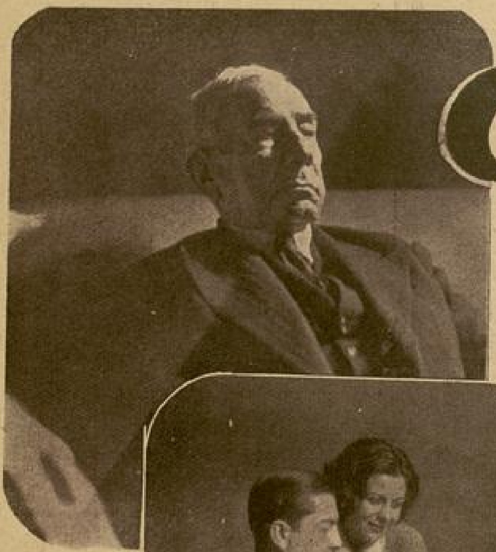

Ufak tefek bir cüsse, çoğu dökülmüş, ve kalanları tamamen ağarmış saçlar; genç kız cildi kadar şeffaf bir ten... İşte son Yemen valisi Bay Mahmut Nedim Ak dilek...

Kavak kadar uzun bir boy, yosma yüreği kadar geniş omuzlar. Çamaşır kazanı kadar iri bir göbek, sert dik bakışlır, kalın kaşlı gözler. Mütemadiyen sert, tok, dik "sözler" söyleyen etli kalın dudaklar.

İşte, ben son Yemen valisi Mahmud Nedim Akdileği, görmeden evvel böyle tasavvur ederdim. Belki bu ismi duyduğunuz zaman, çoğunuzun hayalinizde canlanan insan da böyledir.

***

Ufak tefek bir cüsse çoğu dökülmüş, ve kalanları tamamen ağarmış saçlar. Genç kız cildi kadar şeffaf bir ten. O kadar ki berberin, hafif bir temasla çatlamasından korkmadan usturayı, vurabilmesi için çok cesur olması lâzım. Hafif kırışık bir alın altında siyah, parlak ve kadife kadar yumuşak bakışlı gözler.

Yemen valiliğine değil, Kasımpaşa muhtarlığına yükselmiş kimselerin bile gösteremeyecekleri bir tevazu.

Geçen gün «Yarım Ay» için ziyaret ettiğim son Yemen valisini böyle gördüm, ve muhayyelemin beni bilmem kaçıncı kandırışına şahit oldum.

Onun kahvesini içerken, sorulması münasip düşebilecek sualler tasarlıyordum; zira, bir tiyatro aktrisile konuşur gibi

Orta resim

Bay Mahmud Nedim Akdilek, kerimesi Bayan Nedime, damadı ve muharririmiz

3 üncü resim

Bay Mahmud Nedim Akdilek:— Benim, dedi, neşretmek üzere hazırladığım yeni bazı hatıralarım var. İsterseniz size; onlar arasına karıştırdığım ve en hoş bulduğum üç mühim vakayı anlatayım!

◆

Büyük Yemen isyanını çıkaran arab aşireti reislerinden ikisi.

ğunu

en kan
de tan
k eden
Nedim
radaki
nın ha
i hatıra
anlatı

Yazan:

A C

DULLAH

Bu satırlar İmam Yahyanın kendi el yazısı ile, Bay Mahmud Nedim Akdileğe gönderdiği bir mektuptan alınmıştır. Mektubun üstünde görülen İmam Yahyanın turasıdır.

بسم الله الرحمن الرحيم

Yemendeki SON VEKİLİ

ıdan, meselâ patlıcanı mı hıyara, yoksa yarı mı patlıçana tercih ettiğini soramazm.

Fakat meselâ, Yemenin bugünkü siyasî ıziyetini anlatmasını rica etseydim, o ıman da sizleri esnetirdim.

Şöyle ikisi ortası birşey... Ama ne ?

— Ne, neler sormak istiyorsunuz ınden ?

Güldüm :

— Ben de onu düşünüyordum ya !

O, bir müddet düşündü, sonra :

— Benim dedi, neşretmek üzere hazırdığım yeni bazı hatıralarım var. İsterniz size, onlar arasına karıştır dığım en hoş bulduğum bir iki vakacığı ılatayım !

Siz olsaydınız istemem demezdiniz ya? ımdi söz onda.

***

— 1905 yılından beri İmam Yahya, ıbası tarafından Osmanlı imparatorluğuna ırşı açılan isyan bayrağını indirmemişti. e Yemende ihtilâl devam ediyor, müteadiyen kan dökölüyordu. Araplar, Osanlı imparatorluğunun mütereddi memurırı tarafından kendilerine yapılan işkenılerin ahını çıkarıyorlardı. Hem de rkaç misli faizile... Çöl kumlarında Türk ınları nehir gibi, sel gibi akıtılıyordu. er tarafı işgal etmişler, birçok yüksek itbeli zabitleri, hatta vali Bay Tevfiği, ımandan sakallı çerkes Mehmet paşayı ir etmişlerdi.

İşte tam o sırada, ben Abdülhamid tarafından saraya çağrıldım.

Ondan evvel, mutasarrıflıkla, kaymakamlıkla Arabistanda uzun seneler bulunmuştum. Padişah bunu biliyor, ve benden; «Yemendeki ihtilâlin önüne nasıl geçebileceğimizi?..» anlatan mufassal bir lâyıha istiyordu.

Üç gün sonra, hazırladığım lâyıhayı hamilen saraya gittim. Abdülhamidin yanında zamanın dahiliye nazırı Memduh paşa da vardı. Abdülhamid, lâyıhayı kısaca, ve şifahen hülâsa etmemi söyledi. Ben :

— Efendim, dedim, Yemen isyanının önüne geçmenin tek çaresi; İmam Yahya ile uzlaşmak, anlaşmaktır !

Fakat o anda, ukalâlığı ile meşhur olan Memduh paşa, ne benim söze devamıma, ne de muhatabımın cevap vermesine vakit bırakmadı ve :

— Lâf efendim, dedi, lâf. İmam da kim oluyor. Biz burada binlerce, on binlerce imama göz açtırmayoruz, onlar orada bir tek imamın hakkından gelemiyorlar mı ki ?

Bu cahilane, echelâne cevap beni de kızdırmıştı. Yemende aşiret reisleri tarafından seçilen İmam, Tanrının yeryüzüne inmiş vekili kadar mukaddes sayılır. Her arap, İmama baş kaldıranın kanını avuç avuç içmeyi, bir farz sayar. Ve bir arap, farz saydığı şeyi yerine getirmek uğrunda icap ederse, kardeşini, sevgilisini, hatta anasını babasını bile kıyma gibi doğrar. Hem de tavuk keser gibi göz kırpmadan... Kıtır kıtır !

Bir bunağın bile bildiği bu hakikatları koca bir dahiliye nazırının bilmemesi, en hafif tabirle rezaletti. Dayanamadım ve :

— Paşam, dedim, paşam!.. İmam Yahyadan, yani Yemenin Tanrısından bahsediyorum, Yenicami imamından değil !.

Bu cevap, Abdülhamidin ıslak kösele kadar gerili suratında bile geniş bir tebessüm yaratmış, ve hazreti susturmuştu.

Bir an susan muhatabımın yüzüne dalgın bir tebessüm ve istihza yayılmıştı. İliklerine kadar cahil nazırın ablak ve alık yüzünü görüyor gibi idi. Bana bir sigara uzattı ve :

İmam Yahyanın; yağız atlarının üzerinde yel gibi uçan, ve yel gibi uçarken de mavzerle havada metelik vuran suvarileri

İkinci Abdülhamid benden: "Yemendeki ihtilâlin önüne nasıl geçilebileceği hakkında?,, mufassal bir lâyiha istemişti. Üç gün sonra, hazırladığım lâyihayı hamilen, saraya gittim. Padişahın yanında zamanın Dahiliye Nazırı Memduh Paşa da vardı. Abdülhamid, lâyihayı kısaca ve şifahen hulâsa etmemi istedi, ben:

— Efendim, Yemen isyanının önüne geçmenin tek çaresi, imamla uzlaşmak, anlaşmaktır; dedim.

Ukalâlığıyla meşhur Memduh paşa söze devamıma vakit bırakmadan:

— Lâf efendim lâf!.. imamda kim oluyor?!.. Biz burada on binlerce imama göz açtırmıyoruz, onlar orada bir tek imamın hakkından gelemiyorlar mı ki?..

— Sonra, dedi, beni Yemene gönderdiler. «Yemen vali muavinliği» adlı yeni bir makam ihdas olundu. Zira vali mahsur ve mahpus olduğu için azledilemiyordu. Ben gidecek, ve münasip göreceğim şekilde ıslahat yapacaktım.

Oradaki icraatımın tafsilâtı çok uzundur. Ben size kısaca, o sıralarda başımdan geçen enfes iki vakayı anlatacağım.

Ben Hudeydeye vardıktan sonra, evvelâ oralardaki berbat, aciz vaziyetimizi iyice tetkik ettim. Ve saraya yazdığım bir mektubta :

— «İmamla, dedim, sulhan anlaşamıyacağımız takdirde, burada ki kuvvetlerimiz çok zaiftir. Bu itibarla bu ihtimali göz önünde bulundurmak, vu buradaki askerimizi eyice takviye etmek lâzımdır.

Aldığım cevapta, Yemen ve havalisini eyi tanıyan değerli ve cesur kumandan Ahmet Feyzi paşa kumandasında mühim bir kuvvetin yola çıkarıldığı yazılıydı. Ahmet Feyzi paşa, umduğumdan erken geldiği için istikbaline çıkamadım. Getirdiği askerleri de görmemişdim. Sırası gelince, beraberindeki kuvvetin miktarını anlamak istedim. O :

— Gel ! dedi. Beni bulunduğumuz pencerenin önüne sürükledi. Ve aşağıdaki geniş meydanı gösterdi :

— İşte... Hepsi burada !

Meydanı dolduran alacalı bulacalı kalabalığı uzaktan seçemiyordum. Birlikte aşağıya indim. Gelenlerin aralarına karıştığımız zaman, hayretten ağzım kulaklarımı buldu.

Koca Yemende tam on iki yıl, bilâfasıla bir eski devir hükümdarının saltanatını süren Bay Mahmut Nedim Akdilek, bir an sustu, sonra gülerek söze başladı:

— Bir de ne göreyim, dedi, bir de ne göreyim... evvelâ Yemeni ıslah için gönderilen bu adamlar asker değil, sivildiler. Sonra hepsinin ellerinde silâh değil birer sopa bile yoktu.

Üstelik de ilerlemiş yaşlarından, epeyce çıkmış kamburlarından belli idi ki, hepsi de redif efraddan seçilmiş...

Bunu görünce gayri ihtiyarî :

— Bunlar ne ? demişim !

Heyretimin sebebini sezen zeki kumandan :

— Acele etme, dedi, onlara silâhlarını dağıtayım da gör, hepsi birer kale kesilecek alimallah...

Sordum :

— Kullanmasını biliyorlar mı ?

O güldü :

— Hayır... bu anda takmasını bile bilmiyorlar... fakat silâh kullanmak dediğin de nedir ki?!.. ben onları üç günde yeniçeri nişancılarına benzetirim.

O bunları söylerken gözümün önüne İmamın tığ gibi süvarileri geliyordu. Besli yağız atlarının üzerinde yel gibi uçan, ve yel gibi uçarken mavzerle havada onluk metelikleri vuran adamlar...

Nikbin muhatabıma :

— Dostum, dedim, silâh dediğin böyle tevzii mükâfatlardaki dolma kale gibi dağıtılmaz.. ve silâh'arı böyle d kalemler gibi dağıtılmış, kamburu çıkı ka abalıkla buralarda mahalle bile b maz. Onun için kafana koy ki, bu yemen, koca, muazzam Yemen, çölle kumlar gibi silâhlı arablar kaynaşan men değil; İstanbuldaki Kasımpaşa ıslah olunmaz...

Bay Mahmud Nedim Akdilek bir iç geçirdi.. ve

— Nitekim, dedi, dediğim çıkdı ra ya...

Ne ise... onu anlatmaya başla demin de dediğim gibi, lâfın arkası geç, çok güç gelir...

Ne anlatacaktım size ben? muhatabım, bana bir kahve daha geli lerini söyledikten sonra, üçüncü ve hikâyesini de anlattı :

— Yine, dedi, tam o sıralarda yukarıdaki hikâyeleri anlattığım sıra biz; mahbus ve mahsur bulunan esir lile muhabereye girişmek istiyorduk. arablar onun yanına insan değil uçurmuyorlardı.

Bir gün çalışma odamda oturuyord birden kapı açıldı, ve içeriye yab bir adam girdi. Ona biraz dikkatli bak dehşetden tüylerim örberdi ve gözle faltaşı kadar büyüdü.

— Arkası var —

YARIM AY'IN BİLMECESİ

No. 2

Bilmecemizi çözmeğe çalışınız!.. Bu işe vereceğiniz zaman sizi hem eğlendirecek; ve hem de bol hediyelerimizden müstefit ettirecektir.

Yukarıda gösterilen harfleri, sözleri ve resimleri bir araya getirince sık sık duyub söylediğimiz bir kikat meydana çıkacaktır.

meceyi doğru çözenlere armağanlarımız: Birinciye : Bir elbiselik kumaş; İkinciye : kıymetli bir evrak çantası; Üçüncüye : bir güderi portföy; Dördüncüye : fotoğraf albümü; Beşinciden on altıncıya kadar : eldiven, çorap, ipek mendil; On altıdan ellinciye kadar : güzel birer roman; Elli birinciden yüzüncüye kadar : Yarım Ay'ın altı aylık abonesi.

1) — Birinci sayımızdaki bilmecenin doğrusu ile, adlarına armağan düşenler 3 üncü sayıda gösterilecektir. 2 inci bilmecenin doğrusu ve kazananları da, 4 üncü sayıda gösterilecektir.

2) — Kazananlardan İstanbulda bulunanların : Resimli Ay Basımevine müracaat ederek hediyelerini almarı rica olunur. Taşra okuyucularımızın armağanları posta ile gönderilecektir.

3) — Musabakaya iştirak için cevabınıza aşağıdaki kuponu raptetmeniz lâzımdır.

No. 2 **YARIM AY** No. 2

BİLMECE KUPONU

KURT MASALI

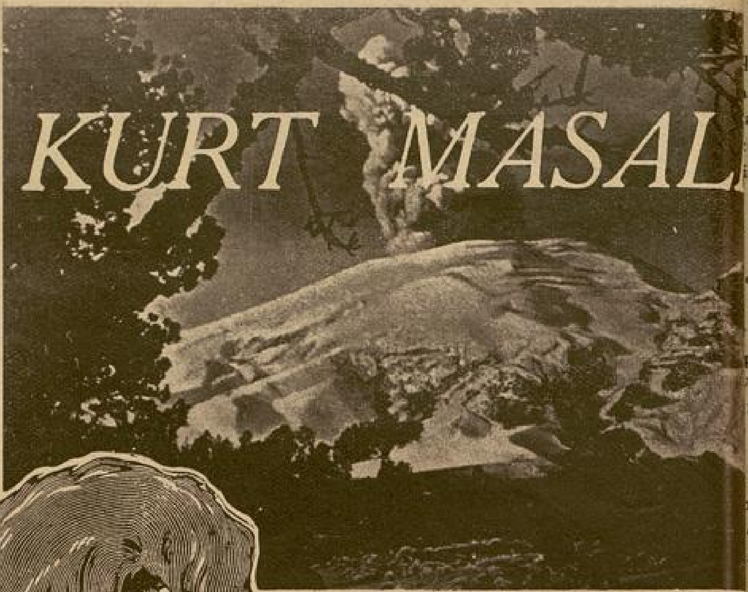

Yazan :

CAHİT UÇUK

Bir bora gecesi.. Dışarda rüzgâr itlerin seslerile beraber uluyordu. Kar, köyün dört bir yanını gökten inmiş bulutlar gibi sarmış, her damın üstünde bir arşından fazla kar.. Dinmek bilmeden yağıyor.

Kalın kerpiç duvarlı köy odasının ak sıvalı ocağı, meşe kütüklerile çatılmış, harıl harıl yanmakta idi. Ocağın iki yanında minderler yayılı, yastıklar dayalı. Ocağın tam karşısında tüylü bir koyun postu serilmiş, kızıl alevlerle pırıldıyor.

Minderlerden birinde başörtülü, yumuşak yüzlü ihtiyar bir kadın. elinde tesbih, dudaklarında anlaşılmaz bir dille bir şeyler mırıldanıyordu. Minderin öbürsünde, tunçtan dökülmüş gibi, sarıyağız bir delikanlı, bir dizinin üstüne oturmuş, şalvarı yırtıksız, çevresi oyalı, gömleği apapak. Başı, ocaktaki alevlerle tutuşmuş gibi, yanıyor. Gök rengi gözlerinde dik bir bakışı var. Bu bakışlar, bir gün doğusu yelile sallanan taze bir çam gibi, salınarak dolaşan yavuklusuyla dolaşıyordu odanın dört bir yanını...

Kız, ince uzun boyluydu. Beli sımsıkı, eteği yerlerde kırmızı, ipek bir entari dalgalanıyordu üstünde.. İpek gibi kapkara, boyu dizlerinde otuzu aşkın örgü başından iniyordu. Her birinin ucunda kara birer koza gibi büklümler vardı. Gece karanlığı rengindeki gözleri, pırıl pırıl yanıyordu yanık yüzünde.. Elindeki küçük bir tepsiyle o da geldi, ocağın karşısındaki posta diz üstü çüktü.. Ocağın bütün alevleri üstüne doldu. Şimdi kırmızı entarisi büsbütün kızarmış yanıyordu.. Omuzlarından yere inen, biriken kara ipek kıvrımlı örgüler yanıyordu, yanık yüzünün kara gözleri yanıyordu.. başındaki altınları yanıyordu ocaktaki alevlerle..

Anasının da, yavuklusunun da gözleri üstündeydi. O, bunu sezdi, elindeki cezveyi ocağın kor olmuş yanlarına sürerken:

— Ne bakıyonuz sanki?.. dedi..

Bu söze gülüştüler. Bir yıldan beri vergülü (nişanlı) idiler. Oğlanın askerliğini bekliyorlardı. Askerliğe bir yıl vardı, iki yıl da askerlik, üç yıl sonra düğünleri olacaktı.

Kızın bir anası, oğlanın kimsesi yokdu. Babası, anası bir salgın hastalıktan kurtulamamışlardı, oğullarına tarlalar, inekler, öküzler bırakmışlardı. O, düğünü hemen istiyordu ama, kızın gönlü yoktu :

— İki yıl ben nideyim, diyordu ve bekliyorlardı.

Ocakta kütükler gevrek, gevrek yanmakta.. Oda sıcak.. Odadakilerin karınları tok, sırtları pek.. Üçünün de yüzleri ta yürekten gülüyordu. Dışarıda it seslerile uluyan tipiye, sovuğa değin gülüyorlardı.

Kız, kocaman fincan hahveyi önlerine sürerek bağdaş kurdu. Yanakları elma gibi kızarmıştı.. Kahvesinden bir yudum höpürdeterek bir oh!.. çekti delikanlı..

Kahve tatlıydı, kokusu burnunda, tadı ağzında tütüyordu., ve kim pişirmişti.

Gök gözlerinin dik bakışları yumuşamış, mavi bir pınar gibi kaynıyordu..

Derinden derine uzun soluklarla soluyordu gece dışarda.. Kahvenin son yudumunu içen ihtiyar:

— Bu havada kurtlar iner köye, dedi.. Kızın gözlerinde bir korku ışığı yandı. yavuklusuna baktı. O, evine nasıl gidecekti? Epiyce de arası vardı evlerinin.. Oğlan, bu korkulu bakışlara dik gözlerle baktı, onun da gözleri yanıyordu ama bir güneş ışığile:

— Aklıma geldi, sizlere deyivereyim bir kurt masalı, dedi.. ve anla
başladı.

"Bu, kendisi gibi seven bir de
lının başına, bir tipi gününde
kötülüklerin masalıydı. Anlattı,
tı. Sesi biyol sel gibi coşuyor,
yel gibi esiyor. Biyol ateş gibi
yordu.

Bu ses, ihtiyara ninni gelmişti
önüne düşmüş uyukluyordu.
gözleri açılmış kor gibi yanıyordu
reği göğsünde atıyordu, kırmızı
li göğsü inip çıkıyordu. Ocakta
tüklerin alevi tükenmiş, bir yığ
kalmıştı. Odanın ocak önlerinde
bir aydınlık vardı, öte yanlar
ranlıktı. Pencerenin küçük
dışdan ek bir kapak örtmüştü..
lerin sesleri tükendiği için, dış
sesleri busbütün içeri dolu
Ağaçlar inildiyordu, azmıştı fırtı

Masal çok kötü bütünlendi..
kara gözlerinden birer damla yaş
ateş yanaklarına yayıldı.

— Abu! (Abu = ah, yerinde
nılır) ne kötü kurt masalı deyive
bize! dedi.

Oğlan güldü :

— Masal bu ne olacak, essah
sah = sahih, türkçeleşmiş) değil
Kız, kurt masalını deinlrken
gözlerini açtı. Kızın gözlerinde yaş
rünce :

— Aldırma, kız, dedi, türedir,
kanlılar yavuklularına birer kurt
salı deyiverir, aldırma kurt masa

Kalktı. Esniyerek köşedeki döşeği- girdi. Kaba yün yorganı burnuna dar çekti.. Bu yatmanın deyivermesi: lk git!" demekti. Delikanlı yerinden adı, çizmelerini ayağına çekti; kız, e gucuğunu omuzuna koyarken, göz- inden hâlâ yaş akıyordu, Delikanlı, yaşlı, yumuşak bakışlı gözlere bak- sonra silkindi omuzlarındaki gucu- iki demir gibi kolunu kızın dal gibi e beline doladı..

Sonra kapı zorla açıldı, içeri bir savruldu, bir soğuk dalgası doldu.. panan kapının ardından gelen bir türküsü, haykıran seslerin içine ıştı, gitti....

***

Kız korkmuştu. Yavuklusu ertesi n oduna gidecekti de ondan.. Bütün e uyumamıştı bu korku yüzünden.. ası ihtiyar, kendi gençti, kar çok- odunları tüketmişti.

Kara gözler sabahadek kapanmadı.. a örgülerin başı, göz açık düşler dü. Çam ormanları, kurtlar ve ya- lusu..

Ertesi akşam tahta kapıdan tunç ikanlı ak keçe gucuğuyla üstü başı içinde içeri girdi. Her zamanki gibi uğunu çıkarmadı üstünden.. Kar- larını silkti, ocak başındaki yerine oturdu..

Kızın gözkapakları sevinçli bir tit- reyişle açılıp kapanıyordu. Gece açık gözle gördüğü korkunç düşler essah değilmiş. Seviniyordu.

Delikanlının halinde sezilmez bir değişiklik vardı. Yavuklusuna ta yü- rekten gelen sıcak bir bakışla bakıyor- du.. O gün ormandan gelen taze yaş meşe dalları ocağa yığılmıştı. Çıtırdı- yarak, çatlıyarak yanıyor, renk renk ışıklar nakışlanıyor (nakış kelimesi de Türk köylüsünün dilindedir) tireşiyor, oynaşıyordu, duvarlarda..

Ocaktaki ince çubuk gibi ateşlerin kenarına cezveyi sürüyor şimdi, kara gözlerinde yavuklusunun altın saçları- nın ışığı yanan kız.. Değirmenden taze çıkmış kahvenin kokusu yayılıyor oda- ya.. Bol köpüklü, dumanı tüten sıcak kahve fincanlara boşalıyor.. İlkönce anasına, sonra yavuklusuna tepsiyi uzatıyor. Delikanlı sağ eliyle kahveyi alırken omuzundan keçe kepe düşüyor, ve sol kolu dirseğinden eline kadar sargı içinde göze görünüyor. Ana kı- zın ağzından bir haykırışmadır fırlıyor, ve kızın gözlerinden yaşlar...

Delikanlı, tatlı bir alçak gönüllü- lükle, gözlerinde karlı ormanların ışık- ları parlıyarak, anlatıyor başına gelenleri:

— Hiç, diyor, ne olacak ki or- manda kurtlarla dalaştık.. onlar beni altetmek is- terlerken, ben onları ettim am- ma, kolum hır- palandı biraz; aldırma vergülüm (mecazi manası da vardır: Gülü sevgilisine ver- mek), kurt masalı bu...

***

O gece dışarda ak yeller savru- lurken, ağaç dal- ları inilderken, itler ulurken, [o] gece bir kurt dalaması (dala- ması = ısırmak) yüzünden biribi- rine daha yakın- laşan vergülüler, üç yıl sonra olacak düğünün hemen on gün içinde olmasını tasarladı lar..

**

Davullar döğüldü, halaylar tepildi, sofralarla düğün kuruldu. Sevdalılar birbirine kavuştular.

Kar.. Fırtına, tipi, görülmemiş bir az- gınlıkla savruluyor. Kapılar, pencere- ler ak yığınlarla tıkanıyor, ağaçlar hay- kırıyor, kırılan dallarının acısından dı- şarıda.. İçeride sırmalı minderler, işle- meli düşekler, kırmızı pırıl pırıl bakır- larla yepyeni döşenmiş bir gelin oda- sı.. İçinde dal gibi ince vücudunu mavi sırmalı ipek bir entari sarmış, başında altınlar, boynunda altınlar, belinde altın kemerli genç bir kadın: kızıl alevli yanan ocakbaşında kokusu odayı dolduran bir kahve pişiriyor, başında güneşler tutuşan, gözlerinde bir ilkbahar göğü güzelliği taşıyan ko- casına...

Köpüklü kahveden bir yudum çe- ken delikanlı derinden: bir oh! diyor. O sırada dışarıda it ulumasını andıran bir kurt sesi bağırıyor, kapıyı tırma- lıyor pençeleri..

Bir gece gibi, bir gök gibi iki göz birbirine bakıyor, ikisinin dudaklarından:

— Kurtlar:

Sözü dökülüyor, ve sonra sargısı yeni çözülmüş kola, gülerek bakıyor- lar, dudakları beraber açılıyor:

— Kurt masalı, diyorlar...

Gelecek sayımızdan başlıyarak:

ZİYA ŞAKİRİN:

EN MERAKLI ESERİ

Avar Oğlu

(Bizans) ı ilk muhasara eden, Türklerdi. Niçin muha- sara etmişlerdi ?...

Avar kralı (Hâkan) nın karısı, kiminle sevişmişti?.

Bir (Şaman), hâkanın sara- yında ne roller oynamıştı?..

Yer götürmez Türk ordusu, Bizansa nasıl geldi?.. Bizans surları karşısında nasıl yaşa- dı ?.. Niçin surları aşamadan geri döndü?..

Bu esrar perdelerini (Yarım Ay) kaldıracaktır.

Gülünç Cemiyetler

Yazan:
MELİKE CAN

HİMAYEİ HAYVANA[T] CEMİYET[İ]

Geçenlerde bir gazetede okuduk: «Fransada, Amerikalı Mis bilmem kimin, bilmem ne adlı, bilmem ne cisten bir köpeği varmış. Günlerden bir gün, her canlı mahlûk gibi bu köpek te ölmüş. Amerikalı mis bilmem kim, bilmem ne adlı, bilmem ne cinsten köpeğinin ölümüne dayanamamış. Günlerce, iki gözü iki çeşme ağlamış, ağlamış ve sonra da bir kalp sektesile, köpeğinin gittiği yeri boylamış.

Köpeğinin gittiği yeri boylamasına birkaç nefes alımı ömrü kalmışken de son söz olarak:

— Aman, demiş, aman!.. sakın beni köpeğimin yanından başka yere gömmeyin!

O günden sonra, gazetelerde, bu misten bahsedildiğine rasgelemedim. Belki yazdılar da ben görmedim. Binaenaleyh, Misin vasıyetinin yerine getirilip getirilmediğini bilmiyorum. Doğrusunu söylemek lâzım gelirse; adım başında akla gelmedik garibelerle karşılaşmaya öyle alıştık, kanıksadık ki, ben bu misceğizin halinde, akıbetinde pek öyle şaşılacak bir fevkalâdelik te görmedim.

Öyle ya, kim bilir, belki de hasretile bir kalp durduran bu dört ayaklı itceğizin, bizim bilmediğimiz yaman bir marifeti, emsalsiz bir meziyeti, bir hüneri vardı!

Kaldı ki, Avrupada köpeklere bu derece düşkün olan, köpeği uğrunda can veren ilk fani bu Amerikalı mis bilmem ne değildir de.

Ora'arda; kâşanelerinin bahçelerinde sürüyle köpek besleyenler vardır. Oralarda, köpeklerinden, yataklarında bile ayrılamıyanlar vardır. Hatta oralarda, köpeklerine, hamarat birer famdöşambr itinasile, ihtimamile bakan kontesler, kontlar, baronlar, barones'er vardır.

Fakat bu sözlerimize bakıb da garplilerin bütün muhabbetlerini sade köpeklere verdiklerini sanmayın. Onların; garip kaprisler, antika ihtiraslar bul[...] gütmekten gayri endişeleri kalma[...] gamsızları; köpekleri olduğu kada[...] leri, kedileri olduğu kadar kan[...] hulâsa aslanlardan beyaz fareler[...] caya kadar bütün hayvanları aşağı [...] aynı derecede severler.

Ve onların, yani oradaki hay[...] verlerin bir cemiyetleri vardır. O [...] mensuplarının gayeleri, sevdikler[...] van'arı, zalim insanların işkence[...] korumaktır.

Ve o cemiyet mensupları, bun[...] yukarı muvaffak da olurlar: Zira [...] uğurda bütün güçlükleri devir[...] yetecek kadar bol, çok bol [...] vardır.

Ya bizde?.. Bizde hayvan se[...] bizde hayvanları korumak için ce[...] kuranlar yok mudur?

Kim demiş? bizde de vardır. [...] nasıl?!.. anlatalım!

Geçenlerde beni, Yüksek San'[...]

plarının bir toplantısına çağırmak gaf-
inde bulunmuşlardı. Orada evvelâ in-
nlardan bahsolunuyordu. Sonra mevzu,
san şeklinde dolaşan hayvanlara, daha
nra hayvan biçimli insanlara intikal
ti. Nihayet hayvanlardan konuşulmaya
şlanı'dı. «Kedi» denilince salonda mev-
d yüksek bayanlar, hep birden, kötü
r filim seyretmiş gibi suratlarını buruş-
ruyor ardı. Köpeğin adı atılınca, hepsi
rden köpeğin adını ananın yüzüne, ha-
ı, çok hasis bir kocaya bakar gibi
kıyorlardı:

Hatta nihayet içlerinden birisi :

— Aman, dedi, içime fenalık bastı.
esin artık bu hayvan bahsini. Ben sev-
limden bile bu yüzden ayrıldım.

Merakla sordum:

— Sevgilinizden bu yüzden mi ayrıl-
nız Bayan?

O, meraklanışımı garip bulmuş gibi :

— Evet dedi, bu yüzden ayrıldım.
evgilim, idealime - bu ideal kelimesi de,
tencilerin ağzına düşmüş notası bozuk
rkılar gibi ibtizale uğradı artık - çok
rgun bir erkekti. Cömreddi, güzeldi,
ngindi giyinmesini biliyordu. Prezantabl
i, sempatikti. Hulâsa hiç kusursuzdu
enilebilir!

Fakat bir kabahati, affedilmez bir
abahati vardı. Köpek severdi. Eşek
oyunda bir hayvanı günün bilmem kaç
aatinde okşar, sever, hatta asıl fecii
perdi de...

Sonra o ağızla da beni... Aman ya-
ıbbi bunu düşündükce tüylerim diken
iken olurdu.

Onu, bütün gayretime rağmen, bu iğ-
enç sevgiden vazgeçiremedim. Ve bu
üzden de ondan, içim paralana paralana,
yrıldım. Şimdi hayvan bahsi geçmiyor
u, iğrenç, bayağı bir rakibim anılıyor-
nuş gibi oluyorum adeta!... Kesin bu
ahsi rica ederim.

Bayanın ricası tutuldu. Ve bu bahis
esildi. Fakat zaten ekserisi de onunla
emfikir oldukları için ha... Yoksa,
rada olduğu gibi on, on beş Bayanın
eğil, üç dört Bayanın bir arada bulun-
duğu bir mecliste, bir kadın teklifinin
böyle kavgasız, gürültüsüz kabul ediliver-
mesine imkân mı var ki?

***

Yine günlerden bir gündü. Tesadüf karşıma ayakları da, başı da, - ayakları ve başı kadar değilse bile aşağı yukarı - gövdeciği de çıplak bir yavrucuk çıkardı. Küçük kirli elinde, birkaç düzine paramana iğnesi vardı. Ve bulunduğumuz gazinonun başları dönük müşterileri arasında, bir küçük sefalet gölgeciği gibi dolaşıyor, mataranını satmaya çabalıyor, ekseriya kovuluyordu.

Yanıma geldiği zaman sordum :

— Bunlar seni geçindire biliyor mu küçük?

— Bana annem bakıyor, dedi, benim geçinmek için kazanmaya ihtiyacım yok.

— O halde bunların parasını ne yapıyorsun?

— Babama rakı alıyorum!

— Babana rakı mı alıyorsun?

— Evet, çünkü rakı götürmediğim geceleri eve almaz, yahud da döver.

Size çırçıplak ve kısmen anlattığım bu konuşmanın verdiği dehşetle sordum:

— Peki, eve giremediğin geceleri nerede geçirirsin?

O, fütursuz fütursuz güldü:

— Evin arkasında komşunun bahçesi var. Bütünden (Beton'dan olacak) bir kümes yaptırmışlar. Amma daha içine koyacak tavukları yok. Kümes boş duruyor. Temiz de bir yer. Orada yatıyorum.

— Soğuk gecelerde orada üşümiyor musun?

— Hayır... Kalörifer var.

— Kümeste kalorifer mi var?

O, saflığımla eğlenir gibi yine güldü:

— Hayır kalürifer derim ben ona... Bizim karabaş vardır. Yani onunla koyun koyuna girince öyle ısınıyoruz... Çocuk gözlerini yumdu, geçmiş güzel günlerin hasretini çeker gibi içini çekti, ve ilâve etti:

— Öyle ısınıyoruz ki!

***

Affedilmez bir kabahati vardı: Köpek severdi...

Görüyorsunuz ya... Köpeklere, hayvanlara, onlardakinin tamamile aksine; bizde paralılar düşmandır, meteliksizler, aşık.

— Yalan, diyeceksiniz, öyle olsaydı, azaları yüksek tabakalara mensup bir «Himayei Hayvanat cemiyeti» olur muydu?

Oluyor. Fakat bizdeki Himayei Hayvanat cemiyeti, hayvanları koruma isteğinden değil, züppelikleri taklid itiyadından doğmuştur.

Biz; garplilerin bütün iyi hareketlerinden evvel, bu kabil züppeliklerini taklide gönüllüyüzdür.

Ve bu züppelik mukallitliği sırasına göre bizi, İstanbula gelmiş bir Amerikan misinin etrafına toplantıp «Himayei Hayvanat» kadar gülünç bir cemiyet kurmaya bile sevkediyor.

Fakat «Himayei Hayvanat cemiyeti» sade gülünç olmakla da kalmaz.

Zira; camilerimizin bahçelerinde, vakıf çeşmelerimizin kuru yalaklarında, himayesiz sokak köpeklerimiz kadar; sokakta kalmış çocuklarımız da barınıyor.

Bunu göre göre kurulan bu cemiyetin kapısında sallanan yafta; sefaletin zavallı yüzüne, çıkarılmış bir kızıl zenci dili gibi, istihzayila sırıtıyor.

Hem de iç burkan, iğrenç bir istihzayla!

Geçenlerde beni, yüksek san'at mensuplarının bir toplantısına çağırmak gafletinde bulunmuşlardı.

BÜYUK BİR KAYIB:

Doktor RİFAT ÖLD

Yaradılış yasalarını değiştirmek; onun akışını durdurmak, kimin elinden gelir?... Bugüne kadar onu: hangi yalvaç, hangi başbuğ, hangi bilgin kendi dileğine kul edebildi?..,

Bu kara topraklar üstünde her canlı doğuyor, bir çağ yaşıyor; bir gün ölüyor. Ölümden Abraham yalvaç mı?.. Attilâ mı? Zaro ağa mı kurtulabildi ki, bizler kurtulalım?.. Ergeç o, bir gün bizi gelip bulacak, ve bize yaradılış yasalarının son sözünü söyliyecektir.

Bu, özelden böyle idi. Bugün de böyledir.. Yarın da böyle olacaktır. Acunda adem oğlu için ölümsüz bir yaşama yoktur.

Onun için doktor Rifat'da yetmiş altı yıl yaşadıktan sonra 10 şubat pazar gecesi saat ikide gözlerini, bir daha açmamak üzere, yaşamaya yumdu!... Ve biz onu, omuzlarımızda taşıyarak, soğuk ve yağmurlu bir günde, Üsküdarın çamurlu topraklarına gömdük. Derler ki: O yol sonsuzluğa çıkarmış; derler ki o yerlerde yatanlar Tanrılarına kavuşurlarmış; yine derler ki yeryüzünde eyilikler, büyüklükler yapanlara Tanrı, uçmağında bir yer verirmiş!...

> Doktor Rifat günde en az elli hastaya bakıyordu. Elli yılda elinden geçen hastalar 1,000,000 u bulmaktadır.

Eğer bütün bu denilenler doğru ise, eğer o yüzyıllardanberi zavallı adem oğluna adanan bu uçmak bahçeleri gerçekten varsa; doktor Ri... orada yüksek bir köşesi olmak g... tir...

Ancak doktor Rifat'ın yeri ... uçmağın bir parçası değildir. O... daha çok uzun vakitler için, bu... raklarda ünlü bir yeri.. Türk d... luk alanında saygılarla anılacak b... pek büyük eyiliklerini gören, bil... den faydalanan yurddaşların y... lerinde de, oğuz bir anımı yaşayac...

Doktor Rifat, İstanbul Tıb fa... sini bitirdikten sonra bilgisini art... üzere Fransaya gitmişti. 1885 y... Paris fakültesinden diploma ... san'ata atılmış, ve tamam elli yıl ... torluk etmiştir. Elli yıl!... Evet, ... yüzyıl bu yurdun hastalarını, ... inim inliyenlerini eyietmek için ... mak ne demektir? Bir boy düşün...

Düşününüz ki doktor Rifat ... en az elli hasta bakıyordu. ... olunca bir yılda 18,250, ve elli ... 912,500 hastayı dinlemiş, sızıların... tırmış; ve onları eyietmeğe sava... tır demektir.

Bu çok ağır işin, fakat o k... insel çalışmanın ne tüzün bir sav... oğuz bir yüküm olduğunu anlama... bir şey değildir. Bunu unutm... gerektir ki: doktor Rifat ... vakit bir kazanç adamı olma... Onun, yoksul hastalarını her ... parasız baktığını, bunların ... rını ve yiyeceklerini bile kend... gönderdiğini göz önüne getir... büyük bilginin ne kıratta y... bir tin taşıdığı güneş gibi par...

Doktor Rifat yalnız bir d... değil, aynı zamanda büyük bir bil... O, elli yıllık san'at yaşamasında ... büyük denemelerde, araştırma... bulunmuş: Verem, tifo ve ... birçok hastalıklar üzerinde ... etüdler yapmış; gün ve gece... lâboratuvarlarda geçirmişti. G... bu etüdlerde elde ettiği so... gerek vakit vakit hastaları ar... da rasgeldiği yavuz ve seyrek gö... hastalık gidişlerini, Paris dokt... akademisine bildirirdi. Bu yazıla... hemen de hepsi, akademi dergi...

Büyük ölünün son yılları: Bu resim, onun Bursaya son gelişi olan 1933 haziran ayı içinde, oturduğu Çekirge palasın bahçesinde çekilmiştir. Zavallı doktor, o senenin eylül ayı içinde felce uğramış, ve bir daha yataktan kalkamamıştır. (1) Doktor Rifat; (2) Bayan Melek Rifat.

Büyük ölünün en son fotoğrafı (1933)

Doktor Rifatın ölümüyle : yalnız ailesi değil, yalnız doktorluk âlemimiz değil, bütün Anayurd çok değerli bir vücud kaybetti.
Büyük ölüleri unutmamak, en medenî bir borç değil midir?..

ıkmış; birçokları onların alkışlarını azanmıştı.

Elli yıllık doktorluğu arasında ;ten artırabildiği her saatini, hatta er dakikasını birdüzüye okumağa, an'atı üzerine yazılmış yeni yazıları raştırmağa veren değerli doktorumuz, çok bilgin bir profesör: birok doktorlarımızın dedikleri gibi : doktorların bir yalvaçı (peygamberi) lmuştu. Onun, hastalığı bulmakta österdiği varış "isabet" ve çabukluk, ütün san'at arkadaşlarının alkışlarını azanmıştı.

Ne yazık ki artık onun temelli deıemeleri, derin bilgileri, uzak görüşeri, hepsi bugün Üsküdarın o çamurlu oprakları içinde söndüler. İşittim ki ayın doktorumuz, bütün bu etüdleri, görgüleri, ve denemeleri üzerine birçok ıotlar bırakmış. Onun adını doktorluk ılanında bengüleştirmek (ebedîleştirmek) için, bu notların bir sıraya konaak bastırılması, yurd kültürü için ok büyük bir yararlık olmaz mı?.. Onu seven, onunla birlikte çalışan san'at arkadaşlarından bir ikisi, bu yükümü üzerine alıp başarsalar, o bu büyük ölüye karşı bir saygı, doktorluğumuza da değerli bir iş göstermiş olmazlar mı?

Ey büyük bilgin!... Ey sayın doktorum!

Sen elli yıl hepimize umud, sağlık ve can verdin!... En onulmaz yaralarımızı sardın, kaç binlerce yavruyu.. genci ve kocayı kurtardın!... Fakat elli yıl yaşayımlarını kurtarmak için boğuştuğun ve çabaladığın adamların hepsi bir araya gelip te, seni ölümün tırnaklarından kurtaramadılar. En sonunda o canalıcı, senin bilgini de, denemelerini de, her gücünü de altetti; ve seni aramızdan kapıp kaçtı.: Sonra, seni son yurduna bıraktıdığımız gün, Üsküdarın göke değen servileri altında karşımıza dikildi ve bize, yaradılış yasaları karşısındaki hiçliğimizi, daha bir boy açık açık yüzümüze vurdu...

Biz, senin cılız iskeletini yutan topraklara, incileşen gözyaşlarımızı dökerken o, uzaktan korkunç servilerin arasından, bu hiçliğimize sırıtıp gülüyordu!...

Doktor!.. sen ölmedin, bizler senin bütün eyiliklerini, değerli adını, sevimli anımını yüreklerimizde yaşatacağız; yarın bizler de karatoprakların koynuğu olduğumuz vakit, bu oğuz adı, torundan toruna geçecek ulusal bir armağan gibi bırakacağız.

Sen, yeryüzünde yüzyıllarca unutulmıyacak güzel bir iz bırakarak, bengü "ebedî" yaşayımına, kavuştun. Ne mutlu sana!...

* *

Doktor Rifat üzerine bilgiler :

Doktor Rifat 1859 yılında Selânikte doğmuştur. İlk okuma yazmayı Abdi Hafız mahalle okulile, medresede görmüştür. Son kertede uyanık, açık-

Büyük ölünün son yılları :
O, istirahat ve tedavi için her sene Bursayı tercih ederdi. Burada değerli doktoru (1) Servinaz kaplıcasının bahçesinde, ve bazı hastalarının arasında görmekdeyiz; (2) refikaları bayan Melek dir; (sene 1932).

göz, kavrayışlı, atılgan, uzağı gören, konuşmayı seven,sözlerile karşısındakinde inanç uyandıran bir yaradılışı vardı. Onda okumak, öğrenmek, bilgin olmak için çok büyük bir istek vardı. Babası onu iş alanına sokmak, küçük yaştan para kazandırmak istedikçe o, karşı geliyordu. En sonra daha on altı yaşında iken İstanbula kaçtı ve doktor fakültesine yazıldı. Babasının geçimi ve kazancı, ona bu yüksek okutmayı verdirebilecek kertede değildi; o, tanıyanlarının, arkadaşlarının yardımile bu fakülteyi bitirdi. Doktorluk artık onun için büyük bir sevgi kaynağı, yavuz bir ülkü olmuştu. İstanbulda edindiği bilgileri pek az buluyor; o çağlarda Fransada uyanan ve gün gün ileri gitmekte olan doktorluk önürmelerini (terakki), yakından görüp öğrenebilmek için, Parise gitmeğe çıldırıyordu.

Kendisinin bir gün büyük bir bilgin, yaman bir doktor olacağını sezen hısım ve arkadaşları, ona her türlü yardımı adadılar ve Parise gitmesini kolaylaştırdılar. Böylelikle o, doktor Ziya[1], doktor İsmail'le [2], birlikte Fransaya gitti.

Pariste dört yıl kalarak, Paris fakültesinden (çok iyi) bir diploma aldı. Doktor Rifatın Pariste bulunduğu yıllar, Pastörün mikroplar üzerine ortaya attığı yeni buluşların, en canlı ve en hızlı bir çağı idi. O, bu yeni buluşlar üzerine derin bilgiler edinerek, Anayurdu Selâniğe döndü; ve 1885 den başlayarak, bu günedeğin geceli gündüzlü tamam elli yıl, büyük başarışlarla doktorluk etti.

Selâniğin Pazartekkesi mahallesindeki geniş bahçeli evini, bir lâboratuvar kılığına sokmuş; orada adatavşanları, güvercinler üzerinde birçok denemeler yapıyor; birdüzüye mikroplar ve aşılar üzerine araştırmalarda bulunıyordu. Doktor Rifat az günde yalnız Selâniğin değil, bütün Osmanlı imparatorluğunun çok tanınmış, ve bilgisine inanılmış bir doktoru olmuştu.

Vakıt vakıt Selâniğe gelen valiler, müşürler, bütün yüksek yasaullar (memurlar) onun adını; gezip dolaşdıkları her bucağa taşımışlar, her yerde ondan alkışlarla söz açmışlardı. Böylelikle adı ta ikinci Abdülhamidin Yıldız sarayına kadar gitmiş, Kızıl sultanın pek sevdiği paşalarından birini kurtardığı için "Osmanlı nişanı zişanı(!)" ile "iltifatı şahaneye mazhar (!)" olmuştu.

Doktor Rifat, bir yandan san'atini yaparken, bir yandan da kentin (şehrin) bütün soysal (içtimaî) insel (insanî) kurumları (teşekkül) ile uğraşıyor; bunları yükseltmek, eyilik alanlarını genişletmek üzere öğütler ve yardımlar veriyordu. Bunlar arasında (Selânik Terakki mektebi) birinci sırada gelir. Onun büyük yardımile bu okul, birçok kez kapanmaktan kurtulmuş; ve sonunda iki büyük yapı edinebilmişti.

Selâniğin voksul budununa (halkına) büyük bir yardım olmak üzere o, her günün birkaç saatini, evinde parasız hasta bakmağa ayırmıştı. Bu yolda ettiği büyüklüğün, insel yüksekliğin değeri, hiçbir çağ ödenemez.

Doktor Rifat musiki ve şiir ile de uğraşırdı. Alaturka musiki alanında çok büyük bir usta sayılan, ve parçaları hâlâ sevgi ve saygı ile okunan Udî Ahmedin birçok şarkılarının sözleri, hep onun örgüdü (eseri) idi.

31 mart vuruşmasından sonra Abdülhamid Selâniğe sürgün edilmiş, ve Alatini köşküne kapatılmıştı. Selânikte kaldığı yıllarda Kızıl Sultanın ağırca hastalıklarını, her vakit Doktor Rıfat bakardı.

Abdülhamid, İstanbula taşındıktan sonra ölümünedeğin, kendisini hep ona baktırmış, doktorun bilgisine çok büyük bir sevgi ve inan göstermiştir.

O, Abdülhamidin son sultanlık yıllarına doğru, Selânik'e toplanan (İttihat ve Terakki Cemiyeti) nin ileri gelenleri ile, pek sıkı bir bağlılık kurmuş, onlara Fransız devirimi üzerine birçok değerli belgeler, bilgiler vererek, yapacakları işler üzerine çok doğru yollar göstermişti.

(Kızıl Ay) kurumu adına Selânikte kurulan Bakımevinin, ortaya gelmesinde en büyük rolü gene kendisi oynamış, ve birçok zamanlar gerek bu kurumun ve gerek Selânik Kent Bakımevinin (Belediye Hastahanesi) baş doktorluklarında "parasız" olarak bulunmuştur.

Balkan bozgunundan sonra, Selânik Yunanlar eline geçince, kendisinin (İttihad ve Terakki cemiyeti) nin ileri gelen üyelerinden olduğu öne sürülerek, bir yandanda cimri düşünceli, kıskanç tinli (ruhlu) birtakım rum dokorların körüklemeleri üzerine, Giritli jandarmalar tarafından yakalanıp deliğe tıkılmıştı. O, bin bir güçlükle: oğullarından, tanıdıklarından hiçbiri ile görüşmemek; hatta yanına hiçbir şey - para bile - almamak; ve bir vapura bindirilerek İstanbula gönderilmek şartlarıyla; alçak yağıların ellerinden kurtarılabilmişti.

Doktor Rifat koynunda do... yıl yasadığı, ve 27 yıl doktorluk... anayurdundan işte böyle acı b... çimde bütünlük ayrılmıştı.

1913 de İstanbula yerleşerek... rosmaniye yanında kiraladığı bir... yine doktorluğile uğraşmağa... mıştı. Az günde İstanbulluların... bir sevgi ve inançlarını kazanara... kentin en ıssız bucaklarına ka... yulmuştu.

Büyük Gnel Savaşda onun, T... deki Fransız Bakımevinin [3]... doktorluğu ile, ulusal yüküme ... ğunu görmekteyiz.

Buraya gelince onun, büyü... uzak görücülüğünü yazmadan ge... yeceğiz: (İttihat ve Terakki m... umumîsi) ile sıkı bir girdi çıktısı... doktor Rifat, Talât beyle ... üyelere: "Türkiyenin Genel S... girmesinin; ve hepsinin ü... Almanlar yanına geçmenin çok b... bir yanlış olacağını" yana ... söylemişse de, ne yazık ki bütü... öğütler, onların bir kulaklarından... bir kulaklarından çıkmış, güzelim... dumuz o korkunç ve karanlık uçu... sürüklenmişti!...

O, hiçbir vakit doğrudan do... sıyasal gidişe karışmamış, ancak s... dolayısile her vakit yanlarına ... çıktığı iş başındakilere, düşünc... inançlarını büyük bir açık yürek... söylemekten çekinmemişti.

Her vakıt şen, her vakıt iyi ... nen doktor Rifat, İstanbul ve ... dolunun birçok yerleri İngiliz ... taklarının eline geçtiği o kara günl... derin bir yasa düşmüştü. B... Atatürkün Samsuna çıkıp Anad... bir ordu kurmak, ve yağılarla uğra... anıklığında olduğunu işittiği ... yaşayımının en büyük bayramı o... tu. O, o dakikadan başlayarak en b... bir iyigören ve utkudan (z... umud besleyen bir devirimci kesil... Yanındakilerin kırık yüreklerine... kün duruşlarına öfkelenir, ve ya...

[1] Bundan 2 yıl önce ölmüş, çok sevilen değerli bir doktordu.

[2] İzmirde doktarluk etmektedir.

[3] Büyük savaşta bu bakımevi ... geçmişti.

O, yalnız büyük bir doktor değildi. O, yüzyılların seyrek yetiştirdiği büyük bir bilgin, yüksek bir insan idi. Ne yazık ki öldü!...

(Arkası 31 inci sayfada)

Habeş Bayrağı

Habeş veliahtı, ecnebî ateşemiliterlerile beraber bir merasimde.

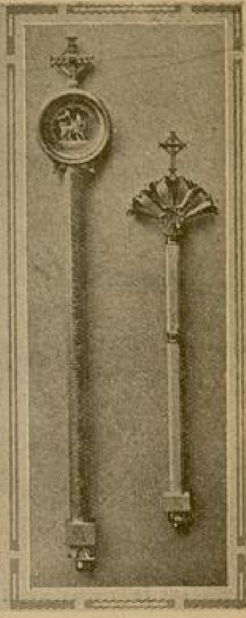

Habeş İmparatorluğunun saltanat timsalleri.

HABEŞ ÜLKESİNDE

Afrika topraklarının bugünlerde büyük ve belki de kanlı hadiselere sahne olması pek mümkündür. Emperyalistler haris gözlerini, Afrikanın biricik müstakıl devleti olan Habeşistan üzerine dikmişlerdir.

Son günlerde yeryüzünün gözü Habeş ülkesine dikildi.

Habeş ülkesi: bir yanı yalçın dağlarla, öbür yanı kuş uçmaz, kervan geçmez çöllerle sarılı, ve ortasında verimli topraklar olan bir memlekettir.

Bu yalçın dağlar, ve cehennem gibi sıcak susuz çöller, Habeş ülkesini şimdiye kadar ecnebî salgınlarından koruyan en yıkılmaz birer kale rolünü oynamışlardır. Bundan sonra da ayni rolü oynamakta devam edeceklere benziyor. Çünkü asrî harp vasıtaları,

Habeş kumandanlarından biri hudutta bir İtalyan elçisiyle görüşüyor.

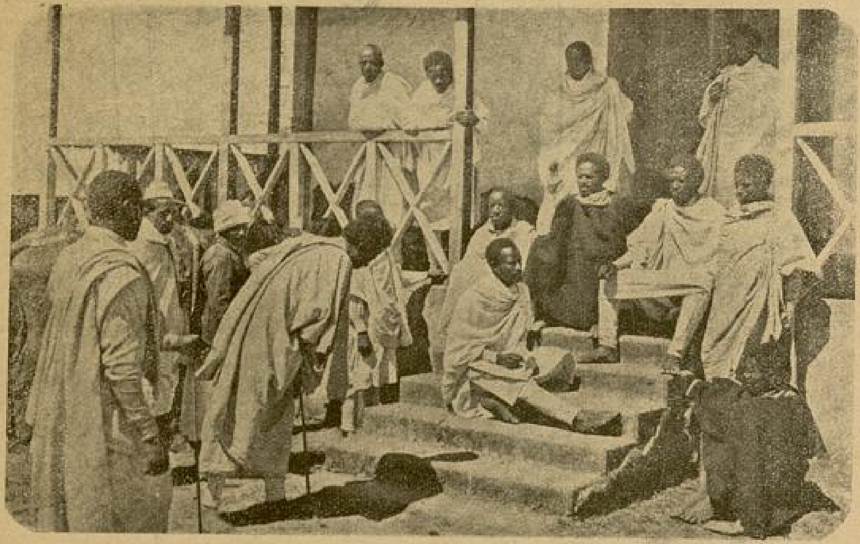

Habeşistanda bir açık hava mahkemesi.

Habeş İmparatoru Ras Tafari, Habeş paytahtı Addis Ababa'da, büyük ünüformasile taç giyme merasiminde.

tayyareler, asıl mamur b şehirleri bombardıman edip rak, kat'î zafer üzerinde m olduklarına göre, Habeş çeviren yalçın dağları aşabil bile, içerde yakıp yakacak b şehirler bulamıyacaklardır. T lara gelince onlar da y susuz çöllerde mühim b göreceğe benzemezler.

Bir Avrupalı ordunun, H iklimine uzun zaman dayan dayanamıyacağı da meseledir.

İki milyona yakın, gayet ve yırtıcı asker çıkaran Hab bu kuvvetin beş yüz bin kad muntazam tüfekler be mitra larla techiz etmişlerdir.

Habeş ülkesinin bir parla tosu vardır. İdaresi meşrutiy Kırallarına : Kıralların k ünvanını vermişlerdir.

Memleket çok sıcak olduğun resmimizde de görüldüğü mahkemeler ve bazı devlet açık havada yapılır.

***

Habeşlerin çok eski bir t ve kendilerine göre pek eski medeniyetleri vardır. Onlar temleke olmamak için, istikl rini kaybetmemek için, bu kadar birçok defalar müst lerle büyük harpler etmişler kazanmışlardır.

Habeşistan, bugün Aferik tam bir istiklâle sahip bi hükûmetidir. Haris gözler ş bu topraklar, bu istiklâl üze dikilmişlerdir.

Asırlardanberi bu uğurda şan bu millet, yeni ve büyük imtihan geçirecek gibi benzi Bakalım ihtiraslar mı hakkı, mı ihtirasları ezecektir?..

Habeş ülkesinin deniz par rında İngiliz, Fransız ve İtal lara aid müstemlekeler va İtalyanlar Habeşistanı istilâ bundan evvel bir harp açmış Uzun mücadelelerden sonra bi yapamıyacaklarını görmüşler işi o zamanki kıral Menelik sulhan tesviye etmişlerdi.

Yevmî gazetelerin ver havadislere bakılırsa İtalya hem o zamanki hezimetin in mını almak, ve hem de gün güne artan imperyalist iştiha gidermek için, bu topraklara bir salgın hazırlıyor.

Cemiyeti akvamın azaları bulunan Habeşistan, kendi tevcih olunan bu husumetler kında, bu meclise protest gönderdi... Mazlûm millet çignenen hakları, bakalım meclisin sinesinde bir m bulabilecekler mi?...

YARIM AY'IN

Faydalı Bilgileri

Bayılmak: Hastayı arka üstü ve biraz başı aşağı yatırınız. Mümkün ise ayaklarını biraz yukarı kaldırın.

Bütün düğmelerini çözünüz ve her yerini gevşetiniz. Havadar bir yerde yatırıp amonyak koklatınız.. Yüzünü soğuk su ile ıslatmak çok faydalıdır.

Hasta baygın yatarken, ağzına hiç birşey dökmemeli. İyileştikten sonra bir fincan kahve çok iyidir.

Sar'a nöbetleri: Hastayı düz bir yere yatırmalı, ve dilini ısırmaması için dişleri arasına küçük yumuşak birşey koymalı. Kendisine bir zarar yapmaması için dikkat etmeli. İyileştikten sonra istirahat için yataktan kaldırmamalı.

Zehirli böceklerin ısırması: Suda karışmış amonyak; ziytinyağı; tuzlu su; veya tentürdiyod sürmeli.

Donmak: Donan azayı karla oğuşturmak çok fenadır. Donmuş cild çürür ve çatlar belki kangıren olur.

Donan yeri, el ve vücudun diğer biryeri ile kan devri başlayıncaya kadar ısıtmalı. Veyahut donan azayı iyice sarmalı ve bu suretle ısıtmalı. Kan devri başlayıncaya kadar böyle muhafaza etmeli.

Yılan ısırması: Hastayı arka üstü yatırma'ı ve bütün düğmelerini çözmeli; iyice örtüp sıcak su şişesi veya tuğla ile ısıtmalı, ve bu suretle vücudu sıcak bulundurmalı.

Yılanın ısırdığı yerin biraz yukarısından bir ip ile sıkıca bağlamalı. Ve ısırılan yerin her diş yarasını, bir salip gibi derince yarmalı, ve en aşağı yarım saat emmeli, fakat mutlaka doktorun gelmesini temin etmeli..

Köpek ısırması: Yarayı akar suda yıkamalı, ve tentürdiyod sürüp sarmalı; ve hiç vakıt geçirmeden doktora gösterip kuduz aşısının lâzım olup olmadığını öğrenmeli.

Kırıklar: Kırılan kemiğin sivri uçları eti zedelememesi için, hiç hareket ettirmeden hemen dar bir tahta, baston, şemsiye, velhasıl kırığı düm düz tutacak ve kırık yerin her iki yanından muvazi geçecek kadar uzun bir cismi, hastanın etine gevşekce bağlamalı. Hastayı yerinden kaldırıp sedyeye koymak için üç kişinin olması lâzımdır.

Evvelâ sedye hastanın yanına uzatılır. Bir kişi baş ve omuzlarından, diğeri kalçalarından tutar ve yere diz çökerek hastayı hep birden, evvelâ dizleri üstüne ve sonra gayet yavaş sedye üzerine yatırılar, ve bu suretle doktora götürürler.

Bir hastabakıcı hemşirenin anlattıkları

— Başı 11 inci sayfada —

Benim en çok bakmasını sevdiğim hastalar, löğusalar ile yeni doğmuş çocuklardır. Bunlar, ölümü ve acısı az hastalardır. Binlerce doğum vak'asında birkaç ana ölür; halbuki diğer hastalıklar böyle değildir.

Fakir insanlar için umumi doğum hastahanelerinde ücret alınmaz. Fakat, zenginler, karılarını umumî hastahanelerde yatırmadıklarından, doğan çocukları için bir hayli masrafa girerler..

Birgün, doktor, ben ve diğer bir hastabakıcı hemşire; evinde doğuracak olan zengin bir adamın karısı için çağrıldık... Doğan çocuk sıhhatli ve gürbüz bir oğlandı. Mağrur ve zengin baba, doktora beşyüz, ben ve öteki hemşireye gündeliğimizden ayrı yüzer lira hediye etti. Bu tip adam'ara çok nadir rasgelinir...

Çok kimseler, zengin kadınların çocuk doğurmadığını zannederler; halbuki zengin kadınların altıdan fazla çocuk doğurduğunu pekçok gördüm...

Doğum evlerinin hususi bir güzelliği vardır. Çocuk doğuracak kadınlar kadar kocalar da telâşlıdır. Hastahane koridorlarında beyaz göm'ekli doktor ve hemşireler gidip geldikçe, bu mes'ut baba'ar yalvaran gözlerle, doğuran karı'arile doğan çocuklarının sıhhatini sorarlar...

Birgün, yirmi iki yaşında genç bir kadın ilk çocuğunu doğurmak için yapayalnız hastahaneye geldi.. İri yarı, cesur bir tayyareci o'an kocası, karısının doğum sancıları içerisinde kıvrandığını görünce, heyecanından yatakta yatacak kadar hastalanmış, doktor getirmeğe mecbur kalmışlar. Kadıncağız da bir otomobile binip yalnız başına hastahaneye gelmiş...

Yeni doğan çocukları yakından tetkik ederseniz, çok şayanı dikkat şeyler görürsünüz. Onların arasında yarının liderlerini tanımak mümkündür. Sıhhatli doğmuş ve hiçbirşey bilmiyen bir çocuk, yemek zamanında yaygaralar koparır, ve diğer çocukları da kendisile beraber ağ'amaya teşvikeder. Bu esnada bir hemşire içeri girerse hemen ses eri kesilir, ve meme emmeğe gitmek için beklerler; eğer meme emmeğe götürülmiyecek olurlarsa, işte o zaman daha büyük bir yaygara koparırlar.

Çok kimseler, hastaları için hususî şekilde çağırdıkları hemşirelerin, içtimaî mevkilerini takdir edemezler; yemeği kendilerile mi?.. yoksa hizmetçilerile mi yememiz lâzım geldiğini?.. bilmezler. En doğrusu: hemşirenin yemeği bir tepside kendi odasında verilmelidir. Hastalar, korkak çocuklara benzerler; karanlıktan ve acıdan korkarlar.

Birçok insanlar bütün hayatlarında daima bir ölüm korkusu yaşarlar. Halbuki ölüm yaşamak kadar tabiî olunca niçin korkmalı!

Doktor Rifat öldü

— Başı 28 inci sayfada —

parlaklığına, Kamâl Atatürkün kazanacağına inanmalarını bağırırdı.

Doktor Rifat daha ilk gününden büyük Atatürkün en candan bir seveni, alkışlayıcısı.. kazanması için Tanrıya yalvaranı olmuştu. O, bu sevgisini her gün biraz daha arttırarak, gözlerini yumduğu son dakikaya kadar saklamıştı. Bunun en güzel bir örneğini de: bundan bir buçuk yıl önce damla inip yatağa düştüğü günlerde görüyoruz. Cümhuriyetin onuncu yılı kutlulandığı bayram günlerinde (Milliyet) gazetesi Atatürkün boyalı bir resmini basmıştı. O, bu resme saatlerce saygı ve övünçle bakmış; sonra yanındaki hastabakıcıya:

— Bu resmi kes, ve onu bana her gün göstermeği unutma; demiş.

Bu isteği son gününe kadar yerine getirilmiş, ve bu gazete parçası bugün oğullarının elinde, büyük ölünün en değerli bir bırakımı gibi dolaşmaktadır.

Kurtuluş savaşı bitmiş, Yunanlılar ve ortakları yere vurulmuş olduğu çağlarda, bütün yurd bayram ederken; İstanbula giren General Refeti, General Şükrü Naili'yi en büyük bir sevinçle, en arı bir yürekle alkışlayanların en başında o vardı.

Doktor Rifatı daha Selânikten tanıyan Ulu Önder Kamâl Atatürk, onu Dolmabahçe sarayına çağırtarak görüşmek büyüklüğünü gösterdiği gibi; ölümünü işitince, derin yaslarına ortak olduğunu, karısı ve çocuklarına bildirmek yüksekliğinde de bulunmuşlardır.

1915 de Bay Halil Santurun kurduğu (Şişli Sıhhat Yurdu), ilk günlerde ileri gidemiyor; büyük bir varlık gösteremiyordu. Bu genç doktorumuzun ölümü üzerine ise, büsbütün çökmeğe yüz tutmuştu. Bir san'at arkadaşının başladığı, bütün yaşayımında kendisine en yüksek bir ülkü edindiği; zavallının ölümünden sonra karısile iki yetiminin biricik geçim kaynakları olan bu Bakımevinin batmasının, nekadar acı olacağını hemen kesdiren Dr. Rıfat, bu işi eline aldı. Onun yardımı, onun başkanlığı ile bugün (Şişli Sıhhat Yurdu) ıstanbula ün verecek birinci kertede bir bakımevi kılığına girdi.

***

İşte elli yıl, evet tamam yarım yüzyıl, geceli gündüzlü savaşan, bir milyona yakın yurddaşa sağlık, umud, yaşayım veren bu güneş, bu büyük kafa böyle söndü!.. Göksel bitiklerin dediği gibi "Topraktan gelen toprağa geri döndü„. Yalnız ne mutlu bu ölüye ki, ondan sonra daha çok uzun yıllar, bu boşluk içinde yaşayacak büyük bir anım, sevilen bir ad bırakdı.

Günah Gönüllüleri

— Başı 7 inci sayfada —

sobanın önüne oturdu. Islak şosonlarını ve iskarpinlerini çıkardı.

Ben dışarı çıkdım, ve ihtiyar ev sahibesine birkaç kelimeyle misafırimi tanıttıkdan sonra; yazı odama onun için bir yatak hazırlamasını söyledim, ve:

— Fakat, dedim, sen yatakdan evvel şu verdiğim paketleri aç. Zira bu iş biraz daha gecikirse kızcağız açlıktan ölecek!

Az sonra, soğuk yemeklerle dolan tertemiz sofranın başına, oturmuştuk. İnsan sarhoşluktan ayılınca, sobası çoktan sönmüş bir odada imiş gibi, ürperiyor. Bir iki bardak beyaz şarap içimin hararetini tazeledi, sinirlerimin gevşekliğini giderdi. Uzun bir yorgunluktan sonra, uzun bir uyku çekmiş insanlar kadar, neşelenmiş, canlanmıştım. Hele Hicran, ummadığı bir hediyeye kavuşmuş mektep çocuğu kadar sevinmişti.

Yiyor, içiyor, gülüyor, söylüyordu. Nihayet sofradan kalktı, arkadaki kanepeye uzandı ve:

— Öyle acıkmışım ki bir türlü doymıyacağım sanıyordum. Fakat bu korku ile okadar uburluk ettim ki, şimdi de bir daha acıkmıyacağımı zannediyorum.

Ben dalmıştım. Bu tesadüf hafızamda uzak senelerin hatıralarını canlandırmıştı. Ben, insanlarla çok güç kaynaşabilen, yarı vahşi ruhlu bir adamdım. Mahmud, hayatıma karışan, beni yakından tanıyan, beni anlıyabilen sayılı arkadaşların en temiziydi.

Onunla, ta mektep sıralarında tanışmıştık. Kalplerimiz çabucak kaynaşmış ve biz onunla, biribirinin her şeyini paylaşan iki arkadaş olmuştuk. Hatta ilk gençliğimizin, insanı sıtma ateşi gibi saran, tatlı gönül acılarına döktüğümüz gözyaşları, ayni mendili ıslatmıştı. Hiçbir kuvvetin gemini tanımayan ruhlarımızın, bizi sürüklediği macera fırtınalarına el ele atılmıştık.

Onun, beni de ayni derecede tasalandırmıyan hiçbir ıstırabı; benim, onu da ayni derecede sevindirmiyen bir tek saadetim olmamıştı.

Biz onunla, ayrı vücutlarda yaşayan tek insan gibi idik tıpkı..

Ben, onun hayatından çok sevdiği kardeşini, dört yaşında bir çocuk olarak tanımıştım. Hicran, kanarya gagası kadar sarı lüle lüle saçları; tozpembe, ince, parlak teni; yusyuvarlak tombul vücudu; içli içli bakışları ve gonca açılışını andıran aydınlık gülüşüyle; çocuk gıdaları satan fabrikaların afişlerindeki gürbüz yavru resimleri kadar, cana yakındı.

Herkese ilk gördüğü anda sokulu-

verecek kadar da uysal bir tabiatı vardı. Fakat buna rağmen, nedense bana günlerce, haftalarca, hatta aylarca ısınamamıştı. Hem de her gün kendisine, ellerim en svdiği oyuncaklarla, yemişlerle gittiğim halde.

Evlerine gittiğim günlerde, bulunduğum odadan dışarıya çıkmazdı. Bazen çok geç saatlere kadar otururdum; ve onu, her gece çok erken yatmıya alışdığı halde, yatağa götüremezlerdi. Dadısı kucaklar; o ağlar, huysuzlanır, ben gidinciye kadar gözünü kırpmamaya çalışarak beklerdi.

Beni görmedigi günlerde sık sık ismimi anarmış. Fakat buna rağmen de okşamak, öpmek, sevmek istediğim vakit kaçardı. Hem de tıpkı bir hastalıklıdan iğrenen, muhatabının izzeti nefsini kırmamak için de, iğrendiğini belli ettemeğe çalışan bir büyük insan halile..

Nihayet bir gün, onun küçücek ruhunu muammalaştıran bu hareketlerinin sırrını anlayabildim.

Dadısı, Hicrana; doktarları, çocukları dişliyen birer aç yamyam şeklinde tarif eder, ve biçare biraz huysuzlanınca:

— Doktora götürürüm seni! diye ürkütür, susturur, sindiririmiş.

Onlara ilk gitiğim gün Hicran, bir aralık yine huysuzlanmış, dadısı ona benim için:

— Bay Celâl diye bir adam var içerde, doktordur o. Çağırırım ha! diyormuş.

Benden kaçışının sebebi de, beni doktor sanışından; ve doktorları da dadısının tasvir ettiği şekilde tanımasındanmış.

Bunu öğrendikten sonra, evvelâ uzun telkinlerle onun küçük kafasına kök salan, doktorlar hakkındaki yanlış kanaati silmek istedim. Bu tecrübede imkânsızlıkla karşılaşınca, onu doktor olmadığıma inandırmağa çalıştım.

Buna, ancak dadı da dahil olmak üzere, bütün ev halkının yardımı sayesinde, güçhalle muvaffak olabildim. Ondan sonra da, geçen senelerinin dörtte birini kucağımda geçirdi gibi bir şey...

O, dokuz yaşına bastığı zaman, annelerinin bir ameliyat neticesinde ani ölümüyle, ilk büyük felâket geldi çattı. Çok geçmeden onu ikinci ve daha büyük bir facia takip etti.

Mahmud, karlı bir kış gecesi, seviştiği evli bir kadının kıskanç kocası tarafından bıçakla öldürüldü. Daha sonra Bay Basri, - Mahmudun babası - genç bir kadınla evlendi.

Bu şıllık tıynetli kadın, ölümlerle soğuyan bu dost yuvasına, canlı bir felâket gibi girmişti. Ben, küçün Hicranın üvey ana elinde hırpalanmasına dayanamamış ve endişemi Bay Basriye çok samimî bir lisanla söylemiştim. Fakat geç gelen bu sevdayla, sönmesi yaklaşmış gözleri iyice kararan ihtiyar, bana hiç ummadığım bir haka-retle mukabele etmişti. Bu suretle de benim, çok sevdiğim Hicranı görmeme imkân kalmamıştı.

Ondan sonra seneler geçti. [...] nazlı, cici Hicran bu seneleri na[...] çirmişti? Onu, benimle karş[...] zamanki açıklı vaziyete kadar d[...] hangi tesadüfler, hangi sebeple[...]

Şimdi, kimbilir nekadar za[...] mahrum kaldığı, bir istirahatle [...] a sahifelerini karıştıran yetişk[...] bakarken, aklıma bunlara benz[...] çok sualler üşüşüyordu; ve ben [...] bunları sormak, anlamak, d[...] istiyordum.

Fakat kimbilir o nekadar yo[...] ve istirahata nekadar mühtaç[...] tecessüsü tatmin için onu, d[...] la yormak insafsızlık olurdu.

— Hicran, dedim; vakıt ep[...] oldu.. uykun gelmiştir elbette!

Bir yerine iğne batırılmış gib[...] mıştı onu sesim. Belliydi ki o, [...] sahifeleri....

(Arkası [...]

Bütün Türk çocukları[...] bütün mekteblilerimizin [...] çok beğenib okudukları;

ÇALIŞKAN ÇOC[...]

mecmuasıdır. Gerek kap[...] gerek içi üç renkli b[...] maktadır.

(ÇALIŞKAN ÇOCUK): [...] Asyadan kalkarak, bü[...] Avrupaya yayılan, burala[...] büyük bir Türk impara[...] luğu kuran:

ATTiLÂ'n[...]

esrarengiz hayatını, heye[...] ve dehşet veren muha[...] belerini, büyük zaferle[...] güzel resimlerile bir[...] pek yakında tefrikaya ba[...] yacaktır.

(Çalışkan Çocuk): ilk ve [...] mektep, lise talebeler[...] hepsini alâkadar edecek [...] tarzda tertib edilmiş, en [...] kemmel haftalık mektep[...] mecmuasıdır.

YARIM AY

Her ayın 1 inde ve 15 inde [...]

Yıllığı [...]

Abonmanı { Türkiyede 350 kr. [...] / Dışarıda 20 Is. fr. [...]

Yazı çevirgeni: Emin Refik [...]

Basanı: Resimli Ay Basımevi [...]

ANKARA — *İstiklâl Caddesinde :*

BELVÜ PALAS OTELİ

Birinci Sınıf Bir Oteldir.

Her Odada Telefon ve Sıcaksu vardır.

Mükemmel Lokanta Dairesi.

Yirminci asrın bütün konforlarını haizdir: Kalorifer, asansör, banyo v. s...

Bütün bu mükemmeliyetile beraber fiyatları da mutedildir.

Pansiyoner olacaklara kolaylıklar gösterilir.

Telefon : Ankara 3420

TANGOLİTA — (SOVAYDA BALO) Filminden iki sahne.

GİTTA ALPAR ve BİTMEMİŞ SENFONİ'nin Meşhur SCHOBERT'i HANS